

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 2.

Hét napja tart az északi csata.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik: A nagy mérkőzés mai, hetedik napján is elszántan küzdenek seregeink.

Megtámadott angol és belga gyarmatok.

Hetvenezer oroszot fogtak el Ortelburgnál.

Mai számunk főbb közleményei:
**Orosz harcmezőn elesett
aradmegyei mánástiszt**

**Halálra szántak az orosz
katonák.**

**Anglia tengeren akar
győzni.**

**Megkezdődött a pápavá-
lasztás.**

**A németek sikeres takti-
kájával harcolnak csa-
pataink az orosz ellen.**

**Lembergől északra távolo-
dik a harctér.**

Hadseregünk veszteségei.

**Német lap Károlyi Mihály-
ról.**

**Londonba menekül a belga
uralkodócsalád.**

**Párist északról körülzar-
ták.**

Hét napja.

Arad, szeptember 1.

Nemcsak a legnagyobb dicsőség, a nemzetnek soha el nem múló hála, de a világ minden rendű lakójának csodálata illeti meg az éjszakai harctéren küzdő seregeinket. A világtörténelemnek nemcsak legnagyobb, hanem legnehezebb csatáját vívják meg. Hét napja tart ez a küzdelem. Minden óra és minden nap új és új előnyöket, az előnyomulásnak új mértföldjelzőit és állomásait szerzi meg számunkra; minden nap új és új jelek erősítik és igazolják a reményt, a mely a teljes győzelmet várja. De e várakozás alatt lassan-lassan fogalmat alkotunk arról, hogy minden új előnyt, az előnyomulásnak ugyyszólván minden lépését, és a sikernek minden újabb eszközét milyen kemény, szívós munkával kell megszerezni. Ha elgondoljuk, hogy az óriás méretű, hihetetlenül hosszúra nyúlt csatában katonáinknak milyen fáradtságot kell elviselni, mennyi elszántságot és harc-készséget megtartani, a vezéreknek milyen el nem ernyedő éberségére, figyelmére, leleményességére van szükség, hogy a nagyobb veszedelmeket kikerüljék és hogy el nem téríthetően, biztosan törjenek utat a kitűzött cél felé: akkor elmondhatjuk, hogy ilyen óriási, kiapadhatatlan és legyőzhetetlen harci energiához az erőt az a benső tudat adja, a mely egyformán él a tábornokok és a közlegények agyában: hogy ebben a harcban az egész országnak, valamennyiünknek sorsáért és az igazságért küzdenek.

Még ha nem is lennének kétségte-
len, a tórképről világosan beszélő ered-
ményei az eddigi harcnak, csapataink
mind kedvezőbben alakuló pozíciójá-

nak, ép az, hogy a harc ilyen hosz-
szúra nyúlt, bizonyítja a mi leverhe-
tetlen fölénységünket. Nem egy helyen
tulerővel kell küzdeniök; az egyszer
már kiürített lövészárkokat újra meg-
töltik a korbáccsal kergetett, sorsuk-
kal leszámoló orosz katonák. Szétvert
csapataikat a visszavonulás utjában
újra összeterelek. És mindezen nehé-
ségeken, akadályokon bámulatos fris-
seséggel és bátorsággal keresztültörök
magukat a testi kimerülést és csügge-
dést nem ismerő magyar és osztrák
fiúk. Ellenük a tömegek ereje dolgo-
zik; a mieinknek mindegyike egy-egy
hős a maga helyén.

Katonáinknak ez a csodával hatá-
ros kitartása, kiapadhatatlan szívós-
sága legyen előttünk a példa, a lelki
parancs. Ha erre gondolunk, ha a
képzeletben erről a legendás erőről
halvány fogalmat alkotunk, akkor a
bűnnelegyenlő türelmetlenség, amely
urrá lehetne fölöttünk. Nem szabad
annak gyökeret fogni bennünk, ha a
harctérről jövő, minden szónak su-
lyát mérlegelő jelentések azt mond-
ják, hogy a harc még napokig tarthat
el. Akik a harckészségnek, a poklok-
kal is dacolni tudó vitézségnek és a
vasakaratra olyan próbáját állották ki,
mint a mi katonáink ebben az óriási
harcban, azok előtt a sikerek, a győzel-
mek utja fel nem tartóztatható. Minél
nagyobb munka árán, minél több ne-
hézéssel kell azt kiharcolniök, annál
hatalmasabb és jelentősebb lesz a
győzelem értéke és annál több döntő
sulya lesz a csapásnak, amelyet ezzel
a várakozásban, amikor csodás hősiessé-
güket meghatottan bámuljuk, egyre
keményebbé kristályosodik bennünk

a hit, hogy Isten, aki ennyi emberföltötti erőt öntött beléjük, tovább is velük lesz és diadalhoz vezeti őket.

Hadseregünk veszteségei.

8. veszteség-lajstrom.

(Kiadatott 1914. augusztus 28-án.)

Tisztek:

Bauer Károly tart. hadnagy 66 gy. e. megsebesült, Fajnor István tart. tiszthelyettes 16 gy. e. megsebesült, Finis Károly százados 54 gy. e. (1865 Fort Opus, Metkovic, Dalmácia) megsebesült, Gervais Zvoimir zászlós 16 gy. e. megsebesült, Hólez József tart. kadét 66 gy. e. (1883 Diósgyőr, Borsod megye) megsebesült, Jakubin Simon tart. hadnagy 16 gy. e. megsebesült, Kanyo István tart. hadnagy 16 gy. e. meghalt, Kratochwil Gusztáv százados 2. lovastüzérsztály megsebesült, dr. Links Konrad tart. főhadnagy 2. lovastüzérsztály könnyen sebesült, dr. Löbel Alfréd tart. hadnagy 54 gy. e. 8. sz. (1885 Prága, Csehország) megsebesült, Nemeck Vitomir hadnagy 68 gy. e. 3. sz. (1893. Zupanja, Szerém, Szlavonia) megsebesült, Nenai János tart. zászlós 54 gy. e. 15. sz. (1887 Alsó-Otaslawitz Morvaorsz.) megsebesült, Neurath Frigyes tart. hadnagy 21. vadászzászlóalj 3. sz. (1887 Bécs, Ausztria) megsebesült, Pendl Károly zászlós 54 gy. e. 11. sz. (1893 Dittersdorf, Leutomischl, Csehország) megsebesült, Pily Dusán főhadnagy 21. vadászzászlóalj 2. sz. (1886 Budweis, Csehország) megsebesült, Raubitschek Frigyes tart. hadnagy 7. szapór-zászlóalj 2. sz. meghalt, dr. Rysy József tart. kadét 54 gy. e. 10. sz. (1888 Friedek, Szilézia) megsebesült, Stenzl Richard főhadnagy 37. gy. e. 16. sz. (1888 Nagyszeben, Szeben-m.) megsebesült, Sucha Győző tart. kadét 66 gy. e. (1891 Alsólehota, Árva-m.) megsebesült, Wiesinger Leó százados 16. gyalogezred megsebesült, Wisata Lajos százados 16. gyalogezred megsebesült.

Légénység:

Albert Pál tart. őrv. 54. gy. e. 11. sz. (Schlesia, Jägerdorf, Hotzenplotz, 1886.) megsebes. Alka Ferenc közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva o. Rudelzau 1892) megs. Asztalos Antal közl. 6. gy. e. 1. sz. (Magyar o. Bácsbodrog m. Bács) megs. Augustin Rudolf tart. vadász 21. vadász. 2. sz. (Alsóausztria Bécs, 1888) megs. Bace Ede vadász 21. vadász. 2. sz. (Alsóausztria, Bécs 1892) megs. Bado József közl. 66. gy. e. (Magy. Ung m. Csap, 1890) megs. Balázs Pál tüzér 4. táb. tarack. e. 2. üteg (Magy. Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Czikbakháza) megs. Bartl Kelemen közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva o. Prerau, Kaiserwerth, 1892.) megs. Baslik József tart. közl. 54. gy. e. 13. sz. (Morva o. Prosznitz, Otaslawitz, 1881) megseb. Béhal Alajos tart. közl. 54. gy. e. 9. sz. (Morva o. Prerau, Podoli, 1885) megseb., Béres János közl. 66. gy. e. (Magyar o. Ung, Zalaeska 1889) megseb., Berger Károly tart. szakvez. 54. gy. e. 5. sz. (Morva o. Mähr. Weiskirchen Sponau, 1889) megseb., Biaber Ferenc tart. közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Prerau, Kojetin, 1889) megseb. Blaha Gusztáv tart. közl. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Olmütz, Praslawitz, 1884) megseb. Blazek János közl. 54. gy. e. 10. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1892) megseb. Blosch közl. 54. gy. e. 14. sz. (Szilézia, Troppau, 1892) elesett, Böhm Henrik címz. szakvez. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Mähr. Weiskirchen 1890) megs. Bokoi Mátyás közl. 33. gy. e. 14. sz. megs. Bosku Péter o. káplár 33. gy. e. tart. 14. sz. megs. Brezina Raimund alvadász 21. tábori vadász. 2. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1885.) megseb. Brix Frigyes tart. szak. vez. 21. vad. b. 3. sz. (Alsóausztria, Bécs 1889) megs. Buchta Alajos közl. 54. gy. e. 14. sz. (Morva Sternberg, Stefanau, 1890) megs. Buda József címz. tizedes 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Bärn, Waltersdorf, 1891.) megseb. Bugyó Pál közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magy. Bihar, Barádsomos, 1892.) megseb. Bukorowics József őrv. 33. gyalogezred 14. sz. megseb. Burianek József őrv. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Prosznitz, Mielowitz, 1890.) megsebesült. Capek tüzér, 27. t. e. 3. üteg megs. Cely Rudolf közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Sternberg Stefanau 1886.) megseb., Cepica János közl. 54. gy. e.

13. sz. (Morva, Fehértemplom, Zamrsk, 1892.) megseb., Cernousek Gottlieb közl. 54. gy. e. 15. sz., (Morva, Prosznitz Smrsitz, 1890.) megs., Chodil Alajos közl. 54. gy. e. 3. gépf. oszt. (Morva, Prerau, Lisek, 1891.) megs. Cifr Frigyes közl. 54. gy. e. 9. sz. (Morva, Fehértemplom, Jezernik 1888.) megseb. Csardi János címz. őrv. 68. gy. e. 2. sz. (Magyar, Jász Nagy-Kun-Szolnok, Kótelek, 1889.) megs., Czombos Imre közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Csongrád, Mindszent, 1890.) elesett, Dachs Alajos 21. vad. e. gépfegyveroszt. (Alsóausztria, Liesing 1890.) megs. Dawid Ferenc közlegény 54. gyalogezred 10. sz. (Szilézia, Wagstadt, Petrowitz 1884) megs. Dolezel Ferenc 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prosznitz, 1889) megs. Doslik Antal címz. káplár 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Prerau, Optocan, 1890) megs. Dostal Albert közl. 51. gy. e. 8. sz. (Morva, Prosznitz, Olschan, 1885) megs. Dostal Ignác 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Fehértemplom, Prossenitz, 1883) megs. Doubrava tüzér 27. tüz. e. 4. üteg megs. Dreiseitel Henrik őrv. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prerau, 1892) megs. Drimalka Albert közl. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Sternberg, Gewitz, 1891) megs. Dula Félix közl. 54. gy. e. 10. sz. megs. Durdinecz János közlegény 66. gy. e. megs. Dvorak tüzér 27. tüzér e. 3. üteg megseb., Dvorak tüzér, 27. t. e. 4. üteg megseb., Egg Gyula szakaszv. 54. gy. e. 1. gépf. o. (Morva, Sternberg, Laugendorf, 1890.) megseb., Engel József közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Schönberg, Wernsdorf, 1884) megseb. Ferenc András közl. 54. gy. e. 10. sz. (Galicia, Gorlice, Nowitza, 1884.) megseb., Fiala Vince közl. 54. gy. e. 8. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1882.) megseb., Fischer Engelbert közl. 54. gy. e. 13. sz. (Morva, Sternberg, 1892) megseb., Fochler Emil közl. 54. gy. e. 10. sz. (Szilézia, Jägerndorf, Hillersdorf, 1888.) megseb., Foltas Ferdinánd címz. szakaszvezető, 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Fehértemplom, Kunzendorf, 1890) megseb. Foltas Gottlieb közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Fehértemplom, Heinrichswald, 1887.) megseb. Foltynak Lajos közl. 54. gy. e. 12. sz. Morva, Fehértemplom, Milenau, 1889) megseb. Fortuna Ferenc tiz. 66. gy. e. (Magy. Ung, Turairemete, 1892) megseb. Funya József címz. szakvez. 66. gy. e. (Magyar, Zemplén, Havaj, 1888) megseb. Gallbauer Frigyes közl. 54. gy. e. 12. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1891) megseb. Gammersky Manó közlegény 54. gyalogezred 8. század (Morva, Prosznitz, 1891) megsebesült. Gassmann Ferenc közl. 54. gy. e. 10. sz. (Szilézia, Troppau, Dobischwald, 1882.) megs., Gazzia Antal alvadász 21. vad. ezr. 2. sz. (Alsóausztria, Bruck, Mannswörth, 1890.) megs., Gávra János közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Alsófüves, 1891.) megs., Glier Ferenc közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Bärn, Olstadt, 1883) megs., Glouzar (lehet Glonzar) Alajos közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Prerau, Strerowitz, 1890.) megs. Gojdics István közl. 66. gy. e. (Magyar, Zemplén, Virava 1881.) megseb., Grames József őrv. 54. gy. e. 15. sz. megseb., Grieszner Antal közl. 6. gy. e. 3. sz. (Magyarország, Bácsbodrog, Dunacséb) megsebesült, Grmela János közlegény, 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Prosznitz, Hartmanitz, 1889) megseb. Gröger Albert közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Olmütz, Habicht, 1881) megseb. Handlos Rudolf őrv. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Bécs) megseb. Hanke Richárd címz. káplár, 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Olmütz, Nimlau, 1886) megseb. Hanig Oswald közl. 54. gy. e. 9. sz. (Morva, Schönberg, Glasdörf, 1884) megseb. Harbuljak Mihály káplár 66. gy. e. (Magyar, Zemplén, Butka, 1889) elesett. Hartel Rudolf közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Bärn, Reigersdorf, 1892) megsebesült. Hauptmann tüz. 27. tüzérezred 3. üteg megsebesült. Havlicek tüzér 27. tüzérezred 4. üteg megs. Havlik Henrik közl. 54. gy. e. 10. század (Morva, Prerau, Kloptowicz, 1888) megs. Havlik Ulrich 54. gy. e. 1. gépf. o. (Morva, Kojetin, Kloptowicz, 1891) megs., Heckelmoser Gusztáv pótart. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Nikolsburg, 1890) megs., Heinrich szakaszvez. 2. lovastüzérdív. megseb., Heitel Ferenc tart. közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Fehértemplom, Kostau, 1870.) megs. Halmi József tüzér 4. tar. ezr. 2. üt. (Magyar, Pest, Budajenő) megs., Hencl Ede közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Prerau, Dobromelitz, 1890.) megs. Hendrich József közlegény 54. gyalogezred III. gépfegy-

verosz. (Morva, Zwittau, 1890.) megs. Hentschel Róbert közl. 54. gy. e. 11. sz. (Szilézia, Freiwaldau, Bartsdorf, 1883) megs. Herzig Rudolf pótart. vadász 21. vad. ezr. 2. sz. (Alsóausztria, Horn, Reipersdorf, 1885) megs. Hetenkanics (lehet Metenkanics is) Péter pótart. 66. gy. e. (Magyar, Máramaros, Kovácsrét, 1889) megs. Hircze András tisztiszolga 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Venter, 1839) megs. Hirsch Henrik pótart. 54. gy. e. 10. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1887) megs. Hodaba Imre 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Váncsod, 1882) megs. Hódl János vadász 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Korneuburg, 1891) elesett. Hohnhäuser közl. 54. gy. e. 13. sz. megs. Holub József közl. 54. gy. e. 13. sz. (Morva, Brünn 1891) megs. Hőne Vilmos tart. vadász 21. vad. o. 2. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1882.) elesett, Horacok János közl. 54. gy. e. 9. sz. (Morva, Fehértemplom, Leipnik, 1892.) megs. Horák Vince tüzér, 27. tüz. e. 5. üt. megs. Horauer Antal tart. kürtös 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Oberhollabrunn, Heufurth, 1887.) megs. Hornig József káplár, 54. gy. e. 10. sz. megs. Hrabecek szak. vez. 3. tüz. e. 5. üteg könnyen megsebesült, Hrdlicka Ottokár szak. vez. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Olmütz, Teinitz, 1888) megsebesült. Hrubicek József közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Prerau, Predmost, 1886) megs. Hübner Agoston közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Sternberg, Maiwald, 1884) megs. Hunka Inozenz pótart. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Prosznitz, Zarowitz, 1887) megs. Igrecz István közl. 33. gy. e. 14. sz. megs. Illés Balázs tüz. 4. tar. e. 1. üteg (Magyar, Szolnok, Turkeve, 1890) megs. Jakel János tart. káplár 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Fehértemplom, Kozlau, 1891) megs. Janousek káplár 27. tüz. e. 3. üt. megs. Janosik Ferenc tart. közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Olmütz, Boblone, 1886) megs. Jaruszovszki András tartalékos ulánus I. L. ul. e. 4. esk. (Galicia, Skalat, Sorocko, 1887) elesett. Jarzmik András tartalékos közlegény 54. gy. ezred 15. sz. (Galicia, Brzesko, Cechow, 1890.) megs. Jellinek József tart. közl. 54. gy. e. 10. sz. (Alsóausztria, Bécs 1839.) megs., Jemelka Ferenc közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Fehértemplom, Hrabucka, 1891.) megs. Jordan Ferenc közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Sternberg, 1890.) megs., Judex Mátyás vadász, 21. vad. e. 3. sz. (Morva, M.-Kromau, Deutsch-Knönitz, 1890.) megs., Jung József közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Sternberg, 1885.) megs., Kádár Sándor népfel. közl. 3. debreceni magy. kir. népf. e. 5. sz. (Magyar, Hajdu, Hajdusovát, 1878.) elesett, Kaláb Lajos közl. 4. gy. e. 13. sz. (Morva, Prosznitz, 1885.) megseb., Kalabis Cyrill közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Prosznitz, Stinan, 1890) megseb., Kalikovszky Károly őrv. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Bärn, Hof, 1883) megseb., Kalusch József káplár 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Bärn, Stadt Liebau, 1891) megseb., Keim Charles őrv. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Baden, Hirtenberg, 1892.) megseb., Kilian szakaszvezető 2. lovastüzér divízió megseb., Kirchner Mátyás közl. 54. gy. e. 10. sz. Salzburg, Siozenheim, 1884.) megsebesült, Kiss Lajos közlegény, 37. gyalogezr. 13. sz. (Magyar, Bihar, Csökmő) megsebesült, Kleiber Richard közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Fehértemplom, Litschl, 1887.) megs., Klic Alajos közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prosznitz, Olmóves, 1883.) megs. Klimek Károly közl. 54. gy. e. 13. sz. (Morva, M.-Ostrau, 1884.) megs. Klitsch József címz. őrv. 54. gy. e. 13. sz. (Morva, Fehértemplom, Posckau, 1881.) megs. Kobliha József közl. 54. gy. e. 12. sz. megs. Kocian tüz. 3. táb. tüz. e. 5. ü. sulyosan megs. Kolbava Mátyás tüzér 27. táb. t. e. 4. ü. elesett, Koller István közl. 6. gy. e. 1. sz. (Magyar, Pest, Pomáz), elesett, Konecny Ferenc káplár 54. gyalogezred 13. század (Morva, Prosznitz, Cechowitz, 1890.) megs. Konrat Ferenc közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Fehértemplom, Drahotusch 1890) megs. Kopriva József közlegény 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Fehértemplom, Rakow, 1892) megs. Korbutiak György közlegény 54. gy. e. 10. sz. megs. Korger Viktor közlegény 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Sternberg, Neustadt, 1890) megs. Körner Mihály szakvez. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Neustadt, Dittersdorf, 1890) megs. Koszulics László közlegény 66. gy. e. (Magyar, Ung, Mórese, 1888) megs. Kotsch Alajos 54. gy. e. 13. sz. (Morva, Bärn, Schönwald, 1884)

megs. Kozák Lajos közlegény 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Csökmő, 1891) megs. Kozma János trombitás 4. táb. tarack e. 1. út. (Magyar, Jász-Nagy-Kun, Török-Szt.-Miklós 1891.) elesett, Krai Péter közl. 33. gy. e. 14. sz. megseb. Krätzer Ferdinád közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Trübau, Altstadt, 1882.) megs. Kral János szakvez. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Fehérttemplom, Loutschka 1888.) megs. Kralik Antal közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Fehérttemplom, Urasan 1892.) megs. Kratochvil Károly közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prosznitz, Mostkowitz, 1883.) megs. Krause Hubert káplár 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Sternberg, Milbes, 1890.) megs. Krejcir János közlegény 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Prerau, Hentscheldsdorf, 1888.) megseb., Krejcy József tart. vad. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Gänserndorf, Stopfenreuth, 1887.) elesett, Kretschmer Ferenc közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Sternberg Babitz, 1890.) megseb., Kretschmer János címz. őrv. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Sternberg, Dittersdorf, 1888.) megseb., Krzysik Szaniszló őrmester 54. gy. e. 11. sz. (Galicia, Przemysl 1884.) megseb., Kucher Methodu közl. 54. gy. e. 9. sz. (Morva, Fehérttemplom, Austy, 1885.) megseb., Kukol Jakab póttartalékos 54. gy. e. 15. sz. (Szilézia, Troppau, Wald-Obersdorf 1885.) megs. Kunz Guidó címz. szakvez. 21. vad. e. 2. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1883) megs., Kupka József közl., 54. gy. e. 13. sz. (Szilézia, Troppau, Komorau, 1889) megs., Kutschka Emil közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Bärn, Dittersdorf, 1887) megs., Kuzsma József közl. 37. gy. e. 16. sz. (Magyar, Bihar, Bikács, 1887) elesett, Kypena Vilmos közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Prosznitz, 1887) megs., Laa tüzér 2. lovastüz. div. megseb., Labonnek Ferenc közl., 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Prosznitz, Weischowitz, 1892) megs., Ladányi Imre közl., 37. gy. e. 15. sz. (Magyar, Bihar, Nagyszalonta, 1891) megs., Ladányi Vendel 68. gy. e. 2. sz. (Magyar, Pest, Tápógyörgye, 1890.) megs., Lasovsky Ferenc címzetes őrzetű, 54. gyalogezred 8. század (Morva, Prerau, Nemeltz, 1890) megsebésült., Lázár Bertalan Antal őrzetű 68. gy. e. 1. sz. (Magyar, Jász, Jászládány, 1887) megs. Lichtblau Károly közl. 54. gy. e. 14. sz. (Szilézia, Freudenthal, Wildgrub, 1888) megs. Lindner Engelbert vadász 21. vad. e. 2. sz. (Felsőausztria, Kirchdorf, 1892) megs. Livecka Lipót közl. 54. gy. e. III. géplegyv. o. (Morva, Leipnik, 1890) megs. Löbl Ferenc őrm. 27. táb. tüz. e. 4. út. elesett, Losert címz. őrv. 54. gy. e. 15. sz. megs. Lontocky Antal póttart. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Olmütz, Teschalitz) megs. Ludwig Guszláv címz. őrv. 54. gy. e. 15. sz. (Szilézia, Jägerndorf, Neudorf, 1888) megs. Lülich közl. 54. gy. e. 14. sz. (Morva, Sternberg, Rohaz, 1889) megs. Lux Ferenc közl. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Schönberg, Winkelsdorf, 1888) megs. Machek Károly közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Fehérttemplom, Leipnik, 1891) megs. Mahr József tüzér, 2. lov. tüz. d. (Morva, Znaim, Grafendorf, 1888) elesett, Meier tüzér-póttart. 27. táb. tüz. e. 3. út. megs. Meixner Ottó szakaszvezető 54. gyalogezred 12. század (Morva, Prosznitz, 1888) megseb. Meuschik Rudolf szakaszvezető 54. gy. e. 15. sz. megs. Mezl Ferenc közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prosznitz, Celechowitz 1886.) megs. Mikes Ferenc őrv. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Sternberg, Hause, 1885.) megs. Mikolajcik Lajos közl. 54. gy. e. 13. sz. (Galicia, Wadowice, Rakow, 1884.) megs. Miksik Antal őrv. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Weiskirchen, Zbraschan, 1891.) megs. Milz Imre póttart. vad. 21. táb. vad. e. 2. sz. (Alsóausztria Bécs, 1885.) megs. Moises József szakvez. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1891) megseb. Moll Lajos tüzér 4. táb. tarack e. 1. út. (Magyar, Pest, Kispes, 1892.) megsebésült. Mráz András közlegény 66. gy. e. (Magyar Zemplén, Bodzásujlak, 1891.) megseb., Müllner János póttart. vad. 21. vad. e. 2. sz. (Alsóausztria, Floridsdorf, Pillichsdorf, 1883.) megs., Müller Károly közl. 54. gy. e. 10. sz. (Szilézia, Freiwaldau, Böhmischdorf, 1884.) megseb., Musil János címz. őrv. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Prosznitz, 1891.) megs., Nakladal József őrmester 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Prosznitz, Duban 1882.) megseb., Navratil Ferenc szakaszvezető 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prosznitz, Olisan, 1889.) megseb., Navratil Ferenc közl. 54. gy. e. 14. sz. (Morva, Prosznitz, Prodlitz, 1887.)

megsebésült, Navratil József közlegény 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prosznitz, Celechowitz, 1886.) megs., Navratil Narzis közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Olmütz, Praslavitz, 1889.) megs., Nedbal Ferenc közl. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Prerau, Tobitschau, 1886.) megs., Netopil József közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Prerau, Praslavik, 1892.) megs., Neumann tüzér 27. t. e. 4. út. megs., Niederle Alajos közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Trübau, Brüsau, 1884.) megs., Nikl Alajos 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Sternberg Hause, 1891.) megsebésült, Nowotny Ferenc tartalékos szakaszvezető 21. vadászvezred 8. század (Alsóausztria, Bécs, 1883.) elesett. Nuc János címz. őrv. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Prerau, Kojetein, 1887.) megs. Ochmann Emil címz. őrv. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Olmütz, Wistrenitz, 1890.) megs. Ofner Ferenc címz. szakvez. 21. vad. e. 2. sz. (Magyar, Győr, Győr-Sziget 1892.) megs. Olbort Ferenc címz. őrv. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Sternberg, 1882.) megs. Oprea Abrahám tartalékos közlegény 33. gyalogezred 13. század elesett. Ostadal László közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Olmütz, Namiescht, 1891.) megs. Patál Ignác közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Olmütz, Holz, 1885.) megsebésült. Paulus tüzér, 27. tábori tüz. e. 4. út. megsebésült. Pazdera Richárd közleg. 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Weisskirchen, Aujezd, 1887.) megs., Pecha Anton címz. őrv. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Olmütz, Kozushan, 1892.) megs., Pelzl póttartalékos 54. gy. e. 15. sz. megs., Perjési Aron közl. 68. gy. e. 1. sz. (Magyar, Pest, Csillaghegy, 1884) megs., Petrucz János tiszt. szolga, 37. gy. e. 16. sz. (Magyar, Bihar, Berettyóhármás, 1891.) megs., Petz Lipót vadász, 21. vad. e. gépf. o. (Alsóausztria, Bécs) megsebésült, Piskatschok Ferenc közlegény 54. gyalogezr. 3. géplegyv. o. (Morva, Sternberg, 1889) megsebésült, Plevka János közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Sternberg, 1889) megs. Porizka Adolf közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prosznitz, Stichowitz) megs. Praxak Vince közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Prosznitz, Drahan, 1891) megs., Prezochtel Gottlob póttartalékos 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Datschitz Altreich, 1890) megs. Prikryl Károly közlegény 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prosznitz, Pin, 1892) megs. Pripischovsky Ferenc szakvez. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Olmütz, Samotischek, 1890) megs. Pulay József őrmester 4. tábori t. e. 1. út. (Magyar, Pestszentlőrinc 1889) megs. Rada Tamás közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Fehérttemplom, Keltseh, 1891) megs., Rákosi István közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Bánd, 1891) megs., Rochulka József közl. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Prosznitz, 1899) megs., Roistätter János közl. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Prosznitz, Pön 1888) megs., Roiter István póttart. vad. 21. vadászvezred 2. sz. (Alsóausztria, Floridsdorf, Wittau, 1888) elesett. Reithofer János vadász 21. vad. e. 2. sz. (Alsóausztria, Neunkirchen, Kranichberg, 1891) elesett, Ropal József káplár, 54. gyalogezred, 8. század, (Morva Olmütz, Dul 1895) megs. Rihling Miksa címzetes őrv. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Bärn, Brutsch 1890.) megseb., Richnovsky tüzér 27. t. e. 4. sz. megseb., Richter Károly közlegény 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Herzogwald 1885.) megseb., Rohac Vince közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Prerau, U. Lhota 1888.) megseb., Róth János póttartalékos 6. gy. e. 2. sz. (Magyar, Bács, Cservenka) elesett, Sarka János közl. 54. gy. e. 8. sz. (Galicia, Simanowa, Wilkowisko 1883.) megseb., Scharmitzer János póttart. vad. 21. vad. e. 3. sz. megseb., Schelch Károly póttart. vad. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Bruck, Himberg 1885.) megs. Schik Ferenc 4. táb. tarack. e. 2. út. (Magyar, Pest, Budapest) elesett, Schmidt Engelbert dobos, 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Sternberg, Starkendorf, 1890.) megs. Schön János tiz. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Strenberg, 1887) megs. Schreiber Károly közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Sternberg, 1890.) megs. Schulmeister Richard póttartalékos 54. gy. e. 10. sz. (Morva Sternberg, Dohle, 1886.) megs. Schultz (lehet Scholtz is) Imre tüzér 4. t. tar. e. 2. út. (Magyar, Bányanya, Nagybudmér) megs. Sedivy Emil közl. 54. gy. e. 5. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1891.) megs. Sekanina Alajos közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prosznitz, Hrdieko, 1886.) megs. Seybold Viktor közl. 54. gy. e. 10. sz. (Alsóausztria, Bécs 1891.) megs. Sikora József közl. 54. gy. e. 13. sz. (Morva, Trübau, Porstendorf,

1885.) megs. Silobrcic Mihály egyéves önkéntes, vad. 21. vad. e. 3. sz. (Dalmácia, Sebenico, 1891.) megs. Simecek közl. 54. gy. III. gépf. o. (Morva, Prerau, Buck, 1890.) megs. Simon Gyula közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Hencida, 1890.) megs. Sinka Lajos címz. káplár 37. gyalogezred 13. század (Magyar, Bihar, Nagyszalonta, 1892.) megsebésült, Skacelik Vilmos 54. gyalogezred 12. sz. (Morva, Olmütz, Salzergut, 1890) megs. Skacil Károly közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prosznitz, 1884) megs. Skopal János, címz. káplár 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Fehérttemplom, Daskabat, 1888) megs. Slanska Alajos közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Olmütz, Tucap, 1885) megs. Smicka Ferenc közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Olmütz, Chwalkowitz 1884) megs. Snajdar Ferdinád káplár 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prerau, Loboditz, 1888) megs. Sollak Henrik póttart. vad. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Bruck, Mannersdorf, 1888) megseb. Spacil Ciril közlegény 54. gyalogezred 11. század. (Morva, Prerau, Kojetein, 1885) megs. Stefanszin Albert póttart. vad. 21. vad. e. 3. sz. (Alsóausztria, Bécs, 1884) megs. Steffel János vadász 21. vad. e. 3. sz. (Morva, Kromau, Knönitz, 1890.) megs. Stejskal József közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Olmütz, Plumenau, 1893.) megs. Stepanek Richard póttart. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Boskowitz, Cerna Hora, 1884) megs. Steuer József közl. 54. gy. e. 9. sz. (Szilézia, Troppau, Jantsch, 1884.) megs. Stieckler Péter tart. vadász 21. vad. e. 2. sz. (Alsóausztria, Neunkirchen, Pufenberg, 1883.) megs. Stohs Jakab törzsőrm. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Olmütz, Prikaz, 1887.) megs. Strnad Ottó közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Sternberg 1888) megs. Stutesky Ferenc közl. 54. gy. e. 14. sz. (Morva, Fehérttemplom, Keltseh, 1885) elesett, Suchanek Frigyes közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Fehérttemplom, Tupetz, 1892) megs. Suchomei tüzér, 27. t. e. 3. ú. megs. Sutyó Mózes közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Széplak, 1884) megs. Svobodnik Albert közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prerau, Nezamylitz, 1891) megs. Szozil József közl. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Olmütz, Rataj, 1887) megs. Swierczyzna Viktor közl. 54. gy. e. 11. sz. (Szilézia, Freistadt, Dittersdorf, 1883) megs. Szabó Sándor közlegény 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Békirkálymező, 1892) megs. Szabó Antal 25. honv. e. elesett. Szabó Ferenc 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Pusztajlak, 1888) megs. Szalai András közlegény 6. gy. e. 3. sz. (Magyar, Pest, Szigetmonostor) megs. Szurmaj Mihály közl. 66. gy. e. (Magyar, Zemplén, Vendégi, 1889) megs. Tank Flórián 37. gy. e. 16. sz. (Magyar, Bihar, Czigányfalva, 1889) megs. Taschner János póttartalékos 54. gyal. ezr. 10. század (Morva, Brünn, Cseracowitz, 1884) megs., Tekely Rudolf, 54. gy. e. 6. sz. (Szilézia, Freistadt, Reichwaldau, 1883) megs., Telisek Tamás közl., 54. gy. e. 14. sz. (Morva, Sternberg, Lachtshou, 1891) megs., Tesárek Alajos cím. őrv. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Prerau, Dobritz, 1892) megs., Thoror Antal káplár, 6. gy. e. 3. sz. (Magyar, Bács, Dunabökény) megs., Timkó Károly póttart., 66. gy. e. (Magyar, Ung. Turjaremete, 1888) elesett, Tódor Peter közl. 33. gy. e. 14. sz. elesett, Torzse Tódor közl. 37. gy. e. 13. sz. (Magyar, Bihar, Biharszentandrás, 1890) megs., Tóth József közl. 6. gy. e. 2. sz. (Magyar, Pest, Lajosmizse) elesett, Trofer Rudolf közl. 54. gy. e. 10. sz. 1891. megsebésült, Tropper Ferenc 54. gy. e. 6. sz. (Morva, Sternberg, Milbes, 1888.) megsebésült, Türk Ferenc szakaszvezető 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Sternberg, Deutsch Hause 1890.) megsebésült, Varga Pál közleg. 66. gy. e. (Magyar, Zemplén, Bánóc 1892.) megsebésült, Vecera Tamás póttart. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Prerau, Zitow 1891.) megsebésült, Velech Antal őrv. 54. gy. e. 8. sz. (Morva, Fehérttemplom, Aujezd, 1889.) megsebésült, Vicar Ferenc közlegény, 54. gy. ezred 10. század (Morva, Prosznitz, Hobelsdorf) megsebésült. Vlaciik Vilmos címz. káplár 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Prerau, Dobromelitz, 1887) megseb. Vogel tüzér 27. t. e. 4. út. megs. Volavy Ferenc közl. 54. gy. e. 5. sz. (Morva, Tischnowitz, Sinolow 1890.) megs. Vrba Ignác címz. őrv. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Prerau, Biwin, 1891) megs. Vymazal Method közl. 54. gy. e. 13. sz. (Morva, Holleschau, Komarnó, 1891.)

megs. Wagner Ferenc 21. vad. e. 3. sz. (Alsó-ausztria, Florisdorf Schleimbach, 1887.) megsebesült, Weigmann József közl. 54. gy. e. 14. sz. (Alsó-ausztria, Waidhofen, Konzstein, 1892) megs. Weinbacher József tart. vad. 21. vad. e. 2. sz. (Alsó-ausztria, Heitzing, Perchtoldsdorf, 1887.) megs., Wilczek József tüz. 4. táb. h. e. 2. ü. (Magyar, Pest, Budapest) megs., Wilhelm Ernő cim. kápl. 54. gy. e. 10. sz. megs., Winkler Rudolf vad. 21. vad. e. 3. sz. (Alsó-ausztria, Waidhofen, Reiberg, 1890.) megs., Wischt András közl. 6. gy. e. 3. sz. (Magyar, Bács-Bodrog, Paripás) megsebesült, Wolf János közlegény 54. gyalogezred 5. század (Morva, Prosznitz, Urcitz, 1883.) megs., Zabotai Balázs közl. 68. gy. e. 4. sz. (Magyarország, Jász, Tiszaderes, 1890) megs. Zacek Teofil közl. 54. gy. e. 10. sz. (Morva, Mistek, Paskau, 1882) megs. Zaluda Bohuslav közl.

54. gy. e. 5. sz. (Morva, Olmütz, Wisternitz, 1890) megs. Zapletal Jaroslav közl. 54. gy. e. 11. sz. megs. Zapletal Vilmos szakvez. 54. gy. e. 12. sz. (Morva, Prosznitz, 1890) megs. Zboril Ferenc tart. közl. 8. gy. e. 12. század elesett, Zecha Ferenc közlegény 54. gyalogezred 11. század megsebesült. Zedek József címzetes ővezető 54. gyalogezred 8. század (Morva, Olmütz, Drozdeln, 1884) megs. Zele Tamás közl. 54. gy. e. 11. sz. (Morva, Fehértemplom, Spornau, 1882) megs. Zedulka Gottlib címz. szakaszvez. 54. gy. e. 15. sz. (Morva, Olmütz, Wisternitz 1887.) megs. Zikmund Alajos címz. káplár 54. gy. e. 9. sz. (Morva Prerau, Eiwán, 1892.) megs. Zinner Adolf káplár 54. gy. e. 9. sz. (Morva, Bärn, Dittersdorf 1890) megs. és Zsurka János ővezető 37. gy. e. 13. sz. (Magyarország, Temesmegye, Barcsóvár) elesett.

alattvalók vagyban szenvedtek s még az angolok és az orosz birodalom helyett is ők tartoznak a kártalanítást viselni, mivel Anglia és Oroszország nehezen elérhetők ebből a szempontból a német birodalomra nézve.

Amsterdam, szeptember 1. Mivel Brüsszel polgármestere kijelentette, hogy a városi pénztárt Antwerpenbe szállították és ezért a hadisarcot nem fizetheti meg, a német hadvezetőség Solvay ismert nagyiparost és Rothschild Lambert bárót mint tuzokat letartóztatta.

Angolok Ostendében.

London. Angol tengerészkatona megszállták Ostendét és környékét.

Orosz rémület a francia kudarcok miatt.

Szentpétervár: Orosz kormánykörökben óriási megdöbbenés uralkodik a francia és angol kudarcok miatt.

Harcok a gyarmatokon.

Rotterdam: Librevilléből a francia Kongo fővárosból távirat érkezett, hogy németek megszállták a belga Kongót. (Belgiumnak legnagyobb és legjövendőbb gyarmata Kongo, a melyet még Lipót szerzett meg jórészt saját magának és Lipót halála után a belga állam örökölt.)

Genf, szept. 1. A párizsi „Excelsior” jelentése szerint Becuanában a német és az angol csapatok között összeütközés történt. Attól tartanak, hogy a németek bevonulnak Kimberleybe, a gyémántország fővárosába.

A földközi flották egyesülése.

London sajtóiroda jelenti: Boue de Lapeyere a francia flotta első tengernagya átvette a Földközi tengeri kombinált angol-francia flotta parancsnokságát, Sir A. Milne az eddigi tengernagy visszatért az országba.

LEGÚJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.

Pétrovvár. A cár parancsára Szent Pétervárat ezentul Petrogradnak fogják nevezni. (Táviróda.)

Valona. Muzulmán lakosság meggyezett felkelőkkel, hogy kitérik az albán fekete-vörös lobogót. Felkelők bevonulnak a városba, miután kormány a fejedelem eltávolítását megígérte. (Táviróda.)

Román zászló a román nemzetiségű katonáknak. Az aradi pályaudvaron ma lelkesítő és szép jelenetek játszódtak le, amikor egy olyan továbbutazó ezred érkezett a pályaudvarra, amely javarészt román legényekből áll. Az állomáson megjelent az aradi román intelligencia és meleg szeretettel fogadták az átutazó katonákat, akiknek egy urileány diszes nemzeti színű zászlót adott át. Egy kapitány köszönte meg hálás szavakban a szép fogadtatást s a kedves adományt és száz koronát adott a zászlót átnyújtó urhölgynek azzal a kéréssel, hogy ebből a pénzből — amelyet a haretérről küldendő adományokkal is növelni fognak — kezdjenek alapot, amely a háborúban elesettek árváinak segélyezésére fordíttassék. A pályaudvaron kinlévők lelkes éljenzése közben azután tovább rohogott a katonavonat, amely román testvéreinket vitte a harcra.

Minden német sereg győztesen tör előre.

(Párist északról körülzárták. — Antverpent elhagyta a belga királyi család. Franciaország végső pusztulása. — Megriadt az orosz kormány.)

Távirati tudósítás.

Budapest-Bécs, szeptember 1.

Berlin, szeptemb. 1. érkezett hajnali 3 óra 10 percekor. A nagy főhadiszállásról jelentik tegnapi kelettel hivatalosan: Kluck tábornok hadserege Combles vidékén, gyenge francia haderőknek oldal támadását egy hadtesttel visszaverie.

Bulow tábornok hadserege Stquentin mellett teljesen megverte a túlerőben levő francia hadsereget, miután előzőleg már előnyomulása közben elfogott egy angol gyalogos-zászlóaljzat.

Hausen tábornok hadserege Bethel közelében Aisne felé szorította vissza az ellenséget.

Albert württembergi herceg hadserege a Maason való átkelés további folyamán előcsapataival nekiment az ellenségnek, de azonban nagyobb ellenséges haderő ellentámadására csapataink egy része kényszerült visszatérni a Maas innenső partjára. Később a hadsereg ismét átkelt a Maas folyón és most Aisne felé nyomul, a Les Ayvelles erődöt a sereg előnyomulása közben bevette.

A német trónörökös hadserege folytatja előnyomulását a Maas felé és az azon túl fekvő erőd parancsnokát az erőd helyőrségével egy kirohanásuk alkalmával elfogta. Az erőd elesett.

A bajor trónörökös és Heeringen tábornok hadserege folytatja harcát a francia Lotharingiában.

Keleten Hindenburg tábornok hadseregének már bejelentette, győzelme sokkal nagyobb jelentőségű mint aminőnek eleinte látszott. Dacára annak, hogy Neidenburg fölött újabb ellenséges haderők lépnek föl, az ellenség teljes vereséget szenvedett. Három hadtest megsemmisült és 60.000 ember ezek között két tábornok esett fogságba. Csapataink sok ágyut és tábori jelvényt zsákmányoltak. A még Kelet Poroszországban időző ellenséges csapatok megkezdték a visszavonulást. von Stein főhadiszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Párist északról körülzárták.

Páris. Petit Parisien jelentése szerint Páris kapuit este hat órától reggel hatig bezárva tartják.

Bécs. A Reichspost kerülő uton táviratot kapott, hogy német csapatok Párist az északi vonalon körülzárták. A lapok ehhez a következő megjegyzést fűzik: Franciaország óriási léptekkel halad a rémitő débacle felé. (Táviróda.)

Páris, szept. 1. Clemenceau azt írja lapjában, hogy a németek óriás erőfeszítést tesznek, hogy a francia balszárnyat megkerüljék. Ha ebben a törekvésükben nem találnak ellenállásra, akkor az ut Páris felé szabad. Itt a legfőbb ideje, hogy Páris erődítményei jókarba hozassanak. A megerősített Páris bevehetetlen. A francia nép nincs legyőzve. Ha összeszedi magát, még megmenekül a veszedelemtől. Ha azonban ez nem sikerül, úgy a szép Franciaországból német tartomány lesz, amelyben csak lélek nélkül való árnyak lennének.

Ujra bombát dobtak Párisba.

Berlin: Ma ismét elszállt egy német aeroplán Páris felett és két bombát dobott le. Egyik nem robbant fel, másik kárát tett. (Táviróda.)

Páris: Hivatalos kommuniké még ma is azt mondja, hogy franciák Lotharingiában előnyomulnak és németek csak balszárnyon foglalták el a területet. (A franciák hazudozására jellemző ez a kommuniké ma, amikor már Páris fölött kalandoznak a közeledő német sereg aeroplánjai.)

Menekül Antwerpenből a belga királyné.

Amsterdam, szeptember 1. A Daily Chronicle antwerpeni levelezője szerint a Zeppelinlégihajóból ledobott bombák kilencszáz házat rongáltak meg, hatvanat pedig csaknem teljesen elpusztítottak. A áldozatok számát még nem tudják. A léghajósok a bombákat kizárólag középületekre, főként a királyi palotára irányították.

ANTWERPEN A királyné elhagyta Antverpent, hogy fiait Londonba vigye. (Táviróda)

Berlin, szeptember 1. Megbízható forrásból arról értesül a „Börsencourir” hogy a német birodalmi kormány Belgiumra külön hadiadót fog kivetni, a melynek az lesz a célja, hogy kártalanítsák azokat a német családokat, a melyek a német keleti határon a csapatok átvonulása következtében kénytelenek voltak odahagyni tűzhelyüket. A német birodalmi kormányhoz közelálló körökben úgy vélekednek, hogy Franciaország és Belgium felelősek azokért a károkért, amelyeket a német

Anglia tengeren akar győzni.

(A helgolandi csata célja. — Angol óriáshajók és kis német cirkálók.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

Megírta az Aradi Közlöny részletesen a helgolandi tengeri ütközet lefolyását, amelynek során több kisebb német hajóegység elsülyedt, de az angol flotta is tetemes károkat szenvedett. Hogy mi volt az angol flotta kiküldetésének célja, azt érdekesen világítják meg a következők:

A belga partokon partraszállt angol expedíciós sereg teljes és tökéletes vereséget szenvedett. Ezt maguk az angolok is beismerik, Franciaországban pedig csak azzal tudják magukat vigasztalni, hogy hangoztatják: az angol sereg segítségétől amugy sem vártak sokat, hanem annál inkább számítanak az angol tengeri haderő energikus támadására. S az angol flotta tényleg akcióba lépett: a német Északi tengeren, nem messze Helgolandtól tengeri ütközet folyt le, amelyben tulnyomó angol erők viaskodtak gyengébb német flottával.

A helgolandi öböl keleti-füz és a schleswig-holsteini partok között van a meglehetősen mélyen a tengerben tekvő s kitűnően megerősített német Helgoland sziget urálja. Helgoland védi az Elba-torkolat s a Kaiser Wilhelm-osztona torkolatát is. A számban tulnyomó angol flotta a háboru kitörése óta várakozó álláspontot foglalt el. Azt remélték Angliában, hogy az offenzív szellemtől áthatott német tengerészek flottájukkal megkockáztatják Anglia megtámadását s ezáltal alkalmat adnak majd az angoloknak, hogy számbeli fölényüket a tengeri ütközetre aknáik elhelyezésével s tengeralatti naszádok elhelyezésével amugy is előkészített tengerrészen kihasználják. Ily ütközetben az angoloknak igen kedvező sáncaik lettek volna, habár biztos garanciájuk a győzelemre még így sem volt. De volt egy alapos okuk az angoloknak, hogy a nyílt tengeri ütközetet kerüljék. Ugyanis még ha a német flottát teljesen le is győzték volna nyílt tengeri ütközetben, ők maguk is oly súlyos veszteséget szenvedtek volna, hogy elvesztették volna fölényüket Japánal, vagy az Egyesült-Államokkal szemben s e két állam valamelyes kivánsága ellen még csak nem is protestálhattak volna. Ha tehát ily körülmények között az angol flotta mégis bevonult az Északi-tengerbe, az annak a bizonyítéka, hogy Londonban az az álláspont győzött, hogy az angol flottának minden körülmények között kell valamely eredményt felmutatnia.

A vállalkozásnak bizonyára az volt a célja, hogy Wilhelmshaven elleni támadást készítse elő. Ehhez szükséges volt, hogy Helgoland környékét alaposan rekognoszálják s az aknáktól is lehetőleg megtisztítsák, hogy a későbbi támadás alkalmával lehetőleg kevés egyiséget veszítsenek. Végül a cél mellékesen az volt, hogy a torpedózúzó nagy tömege az éjszaka és a köd védelme alatt támadást intézzen a Wilhelmshaven-ben feltételezett német flotta ellen. Ezt a szándékot a német kis cirkálók ébersége, amelyek bátor harc után dicsőséges véget értek, teljesen megghusította. Ebből már logikusan következik, hogy a német hajók elsülyedésétől nem lehet, mint angol győzelemről beszélni. Elképzelve attól, hogy a veszteség a német flotta nagyságához viszonyítva alig nyom valamit a mérlegben, a cirkálók azon feladatuk teljesítése közben, hogy az angol torpedó flotta támadását elhárítsa, pusztultak el.

Több kis német cirkáló volt valószínűleg torpedónaszádok kíséretében először a tengeren Helgolandtól nem messze. Köd volt és mégis sikerült feszült figyelemmel több kis angol cirkálót és hét, összesen negyven egységből álló angol torpedózúzó flottát észrevenni. A németek rögtön támadtak s rövid idő múlva ellenfelük megfutott. A németek azzal a szándékkal, hogy ellenfelüknek minél több kárt okozzanak, követték őket s a köd miatt eddig rejtve maradt angol cirkálójáhad közvetlen közelébe jutottak. Most a németek, látván, hogy elmenekülni úgy sem lehet, most egyenesen ellenfelüknek mentek s rövid, de bátor harc után a tulnyomó ellenféllel szemben annak nagy károkat okozva alul maradtak. A németek három kis cirkálót s egy torpedóhajót veszítettek, míg az angolok még nagy hajóikban is tekintélyes kárt szenvedtek.

Az angolok különben csak a ködnek köszönhetőek, hogy a helgolandi erődök nem szólhattak be a harcba, ami pedig az angol hajók számára könnyen végzetes lehetett volna. Ami a német tengerészeket illeti, a legteljesebb elismerésre és csodálatra méltóak. Megmutatták, hogy senkitől és semmitől sem riadnak vissza s az a dicsőséges szellem tölti el őket, amely a győzelmes belgiumi és franciaországi német sereget.

Az elsülyedt hajók közül az *Ariadne* tizennégy év előtt épült összesen 2650 tonnás hajó. Gyorsaságával 22 tengeri mérföldet futtatott be, a fegyverzele pedig tíz 10 és fél centiméteres ágyuból és két 45 centiméteres vizalatti lanszirozó csőből állt. A hajó jelentősége tehát körülbelül megfelel a mi Zentánkének. A másik két elveszett cirkáló már jóval modernebb: úgy a *Köln*, mint a *Mainz* 4350 tonnás 27 tengeri mérföldes sebességű, tizenkétágyúval fölfegyverzett cirkáló, melyeket 20 és 50 milliméteres páncél védett, de ez a páncélvastagság az angol nagy cirkálók lövegei ellen mit sem használt. Az elsülyedt V 187 torpedónaszád a három év előtt föllállított klasszisba tartozik és harminokét tengeri mérföldet meghaladó gyorsaságú 636 tonnás hajócska, amely két 9 centiméteres ágyun és négy gépfegyveren kívül négy 50 centiméteres kettős torpedólanszirozóval volt fölfegyverezve.

Az ütközetben részt vett angol haderő egyik részéről föltételezhető, hogy a kis cirkálók a németek modern cirkálóival egyenlő klasszist képviseltek, míg a torpedórombolók erejéről és nagyságáról nincsen tájékoztatónk, de meg lehet említeni, hogy az angol flottában a V. 187 német típusu torpedókat már a torpedóromboló közé számítják. A harcba beavatkozó angol páncélos cirkálók — mipt megállapították — a *Lion* klasszisba tartoznak. Ez a klasszis az angol hajóhadban igen szép számmal van képviselve és hajói a *Lion*, *Princess Royal* és *Queen Mary* hajók mintájára épültek. Mind a három mintájú csatacirkáló harmincezer tonnás, a *Lion* típusuk 30, a többiek pedig 28 és fél tengeri mérföld sebesség kifejtésére képesek. Páncélszatuk a különböző részeken 51 és 76 milliméter vastag, vízvonalukat és ágyúikat azonban 229 és 305 milliméteres páncél védi. Ugy a páncélozás, mint a fegyverzet teljesen a modern sorhajókkal teszi egyenlővé ezeket a *Lion*-cirkálókat. Kettős páncéltornyokban összesen nyolc 34 centiméte-

res ágyút, ezenkívül tizenhat kisebb ágyút, négy gyorstüzelő ágyút és öt gépfegyvert hordanak fedélzetükön. Vizalatti részükön két torpedólanszirozócső is fenyegeti az ellenséget. Ezek a hajók 1910—1912-ben épültek.

Kétségtelen, hogy ilyen tulerővel szemben a kis német hajók nem győzelmeskedhettek annál is inkább, mert az angol óriás páncélos cirkálók gyorsaság tekintetében is különbek voltak. Az első nagy tengeri ütközet a világháborúnak azért mégis a német haditengerészet elszánt, hősi és rettentetlen harcokésztségét hirdeti dicsőségesen.

Katonák dolgait

intéző bizottságok.

(Urbán Iván báró főispán akeója.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

Urbán Iván báró főispán, aki felelősséggel teljes pozíciójában semmiről nem feledkezik meg, ami a mai nehéz napokban a köznek hasznos lehet és ott áll minden akciának az élén, amellyel az itthonmaradottakért, a bármint támogatásra szorulókat cselekedni lehet, most újabb akciót kezdett: a katonák ügyes-bajos dolgainak elintézésével foglalkozó bizottságba szolitotta a törvényhatóság tagjait.

A főispán a bizottságba fölkértekhez a következő sorokat intézte:

A mozgósítás következtében polgári viszonyaik közül hirtelen kivált egyéneknek igen sok olyan ügye volt folyamatban, melyet az idő rövidsége miatt, bevonulásuk előtt rendezni módjukban nem állott.

Az a törekvés, hogy a harctérre vonult katonák lelkében a lehető legnagyobb megnyugvást teremtsük meg, hozza létre azt az eszmét, hogy a hadba vonultak ezen félbe maradt ügyes-bajos dolgainak lelkiismeretes és megbízható s a mellett teljesen díjtalan ellátásáról, a hadba vonultak iránt minden irányban nagy áldozatkésztséget tanúsító társadalom útján gondoskodjunk.

A célnak megfelelően olyan szervezetet kell tehát alkotnunk, mely a harctérrel bejelentendő ügyes-bajos dolgokat — legyen bármint azok természete — helyesen elintézni képes. E végből Arad város területére illetékes hatáskörrel a katonák ügyes-bajos dolgainak elintézésére egy bizottságot alakítok, melynek elnökéül Jegesi Károly dr. városi tiszti főügyészt, központi tagjaiul pedig Múlek Lajos dr. Rosenberg Miksa dr. Gutzjahr Mihály, Leopold Zsigmond, Adler Andor, Varjassy Lajos dr. Virág Lajos, Probst Mihály, Natland Bernát és Ring Géza urakat kérem fel.

A város egyes kerületeiből pedig a következőket kérem fel a bizottsági tagság elfogadására: I. kerületből:

Fényes Dezső, Meisztrovits János, ifj. Müller József, Hegyi Albert és Nikolits Döme urakat. II. kerületből:

Almási Pál, Faragó Rezső, Avarffy Ferenc, Nyáry Vilmos és Zubor Imre urakat. III. kerületből:

Balázs Ferenc, Nikolits Sándor, Oravelz Miklós, Pataki János és Velcsov Géza dr. urakat. IV. kerületből:

Dörner János, Farkas Ernő, Nagy Sándor, Gál Pál és Csiky Odön dr. urakat.

E bizottság működése abból fog állani, hogy a budapesti Országos Bizottság a harctérrel hozzá érkező — Arad városát illető — leveleket az itteni központi bizottsággal közölni fogja, a mely viszont azokat annak a kerületi csoportnak adja ki, a melyik a közbenjárást kérő katonák lakhelye szerint illetékes. Ez az illetékes kerületi csoport azután, az ügyek természetéhez képest azt a tagját bizza meg az ügyes-bajos dolgok ellátásával, aki képesítése szerint erre a leginkább alkalmas. A bizottság minden egyes tagjának a nemes munkában való buzgó közreműködését kérem.

Halálra szántak az orosz katonák.

(A cár seregének óriási veszteségei. — Tizenhét véres ütközet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

A *Neue Freie Presse* tegnapi számába *Roda Roda*, a nagy világlap harcéri tudósítója a sajtóhadiszállásról a következő érdekes cikket írja, amelyben orosz ellenségeinket jellemzi.

— Még tart a nagy ütközet Lembergél, beláthatatlan távolságban, beláthatatlan időben is. De már azokból a szörványos jelentésekből, amelyek idáig érkeztek, meg lehet állapítani, hogy a mai orosz gyalogság semmit sem veszített híres szívósságából. Ha egykor Nagy Frigyes így sóhajtott fel: „Előbb agyon kellene löni az orosz gránátost, hogy azután fel lehessen dönteni” — a mi harcosaink most a nagy fáradtsággal visszaszorított ellenséget rövid elővonulás után ujonnan ásott védőárkokban újból megtalálják, és a tegnapi, tegnapelőtti játékok kezdődhetnek újból. A francia katona telve izzó harci vágygal indul az ütközetbe, dühösen támad, — megveretve vigasztalanul és fejvesztetten szalad és egyhamar nem áll helyre. Az orosz katona izgalom nélkül megy az ellenségnek és Isten rendeltetéseként fogad mindent, győzelmet vagy veszteséget. A győzelem nem teszi elbizakodottá, a vereség nem hozza ki a sodrából. Békében hozzászólt a türoszhoz, és tűr a háboruban is. Letargikusan, lassan, érzéketlenül felépíti sáncait, védelmezi őket, türi, hogy kiüzzék belőlük, a legközelebbi alkalommal felépíti sáncait újra.

Minden talpalatnyi földet vérrel kell megvásárolni a muzsikoktól. Az orosz haditörténet tizenhét ütközetéről fölületes áttekintést készítettem ma. Nem hiányzik belőle jelentősebb csata, csak azokat hagytam figyelmen kívül, a hol az oroszok mellett szövetségeseik is résztvettek az ütközetben.

Az összeállításból kitűnik, milyen irtózatos veszteségeket bírtak ki az orosz seregek. A halottak, sebesültek és eltűntek száma orosz részről 1758-ban Zorndorfnál 50 százalék, 1807-ben Friedlandnál 22 százalék, 1812-ben Szmolenksznál 10 százalék, 1812-ben Borodinónál 35 százalék, 1829-ben Kulewitschánál 9 százalék, 1831-ben Grochownál 13 százalék, Ostrolenkánál 14 százalék, Almánál 17 százalék. 1854-ben, Inkermannál 24 százalék, 1854-ben Tschernajánál 13 százalék, 1877-ben Plewnánál (második ütközet) 23 százalék, 1904-ben Jalonál 8 százalék, Wafangfunál 7 százalék, Liaojánál 11 százalék, Schahónál 21 százalék, 1905-ben Sundeponál 12 százalék, Mukdennál 23 százalék, átlagban tehát 18 százalék. Az 1870–71. háboruban ez a szám tizenkét és fél százalék.

Látni való, hogy ezek impozáns veszteségi százalékok, de látni még egyebet is: tizenhét nagy ütközetükből az oroszok épen hármát nyertek meg: győztek Kulewitschánál a törökök ellen, Grochownál és Ostrolenkánál a lengyelek ellen. Összes többi ütközetükben, ahol a poroszokkal, franciákkal, angolokkal, törökökkel, piemontiaikkal, japánokkal, tehát mindenhol, ahol organizált ellenféllel állottak szemben, vereséget szenvedtek. A kraszniki ütközetet már ebbe a listába sorolhatjuk. A kraszniki ütközet, a harcolók összeségét tekintve, a történelem legnagyobb csatáihoz, a liposeihez és a königgrätzihez ér.

Hány ifju élet eshetett áldozatul Metz és a Vogézek között a németek óriási diadalának, amelyet rövid idő alatt ugyyszólván első roham-

ra vívtak ki európai idegekkel rendelkező ellenséggel szemben.

A most folyó lemergi csatánál milliós hadseregek állanak egymással szemben, a Visztulától a Dnyeszterig és mindkét ellenfél küzdeni fog végső lehelletéig.

Titánok példanélküli harca ez.

Hogy mi győzünk — és ez várható — akkor osztrák-magyar katonák követték el a legdicsteljesebb és legfárasztóbb fegyvertényt, amelyet valaha csak elvégeztek.

Megkezdődött

a pápaválasztás.

(Elzárkóztak a biborosok. — A konkláv első szavazásai.)

Távirati tudósítás.

Róma, szeptember 1.

Hétfőn délután öt órakor ült össze a pápaválasztó konkláv, a melyeknek azonban ma még funkciója nem volt. A biborosoknak a konklávba való ünnepies bevonulása után este elzárták a szokásos szertartásokkal a konklávba vezető egyetlen ajtót. A tulajdonképeni választás csak ma kezdődött és tart mindaddig, amíg valamelyik biboros neve kétharmad többséggel nem kerül ki a választási eljárásból. A konklávban ezek alatt a napok alatt a következő életrend folyik:

Réggel nyolc órakor megszólal a konkláv harangja: a cerimonáriusok végigjárják a cellákat ezzel a fölhívással: *Uraim a kápolnába!* Itt az első napon a biboros-dékan mondja a misét, a mely alatt a többiek az áldozáshoz járulnak és rövid beszédet hallgatnak meg. A többi napokon mindegyik biboros a saját cellájában misézhetik, de valamennyien résztvesznek a kápolnában mondott misén, a melyet *Zampini* címzetes püspök, Ágoston-rendű szerzetes az apostoli paloták sekrestyése tart. Ezt a méltóságot mindig az Ágoston-rendi remeték rendjéből való püspök bírja. A reggeli mise után veszi kezdetét az első szavazás, mert XV. Gergely konstitúciója szerint naponként kétszer szavaznak. A délutáni második szavazást a sekrestyés *Veni Sancte* imája vezeti be. X. Pius konstitúciója szerint azonban a két szavazás néggyé bővült, mert ha akár a délelőtti, akár a délutáni szavazás, nem hozott eredményt, rögtön új szavazást kezdenek. A szavazáshoz a biborosok konklávistáik kíséretében vonulnak föl a kápolnába. Az elhelyezkedés után a cerimonáriusok *Extra omnes* kiáltással hívják föl a konklávistákat a távozásra. Ezután kezdődik a választási eljárás, a mely az első napon rendszeren még inkább csak tájékozódás a pártok kialakulásáról. Az eredménytelen szavazási kísérletek között a biborosok megszokták egymást celláikban látogatni: *a ki nem akar fogadni, ezt az ajtajába kitett András-kereszt formájú léccel jelzi.* Este kilenc vagy tíz órakor újból megszólal a konkláv harangja: a cerimonáriusok körben járnak és *In cellam Domini!* fölhívással megkezdődik az éjjeli nyugalom a konklávban belül.

A *Giornale d'Italia* tudósítója beszélgetést folytatott egy biboros püspökkel, a ki a többi között a következőket jelentette ki: A szent kollégium olyan pontifikátusi korszakot óhajt, a mely visszavezet minket a nagy megbékéltetés történelmi föladatához. A leendő pápának további föladata, hogy az episzkopátusnak ismét megszerozze a teljes hatalmat. E cél elérésére energikus pápára van szükség, a ki ismeri a nagy katolikus egyház család lelki szükségleteit, de egyúttal a társadalmi kérdések nagy doktrínáit is. A mai kereszténységnek energikus pápára van szüksége. A biborosoknak be kell látniok, hogy a kor követelményeinek megfelelő pápát kell választaniok.

Nagy eső és szél közben kezdődött délután három órakor a kocsik felvonulása a Vatikánhoz. Először a biborosok mellé beosztott személyzet vonult fel. Három óra negyven perckor érkezett az első biborosi kocsi a Vatikánba. A kocsiban Mercier biboros ült, akit a tömeg tisztelettel üdvözölt. A megerősített rendőrség mellett egy gyalogszázad is kivonult. A Vatikán környékén karabinierek látták el a rendőri szolgálatot. Pont fél hat órakor érkezett meg *Moffi* biboros kocsija, aki mosolyogva fogta a és viszonzta a tömeg üdvözlését. Öt perccel később érkezett meg *Ferrata* biboros, majd *Gaspari* biboros, aki egyedül ült kocsijában a breváriumot olvasva. A három utóbbi papabilisnek majdnem egyidőben való érkezését élénken kommentálták.

Délután öt órára az összes biborosok megérkeztek a Vatikánba, a hol jelen volt már *Chigi Albani* herceg, a konkláv marsallja és Monsignore Miscitelli kormányzó. A biborosok a Pálos-rend kápolnájában gyülekeztek, ahol elénekelték a *Veni creator spiritus*-t. Azután ünnepies menetben átvonultak a sixtini kápolnába, amelyet választási teremmé alakítottak át. A kápolnába lépés után a biborosok egymásután letették esküjüket. A bevonulás, vala mint az eskütétel igen ünnepies volt s a jelenlévőkre mély hatást tett. Az eskütétel után következtek a konkláv bezárásának formalitásai. Elválták az összes telefonvonalakat, melyek a konklávét a külvilággal összekötötték.

Rómából jelentik még, hogy a biborosok tegnapi ülése rövid ideig tartott. Megállapították a konkláv utolsó modalitásait. Kedden délelőtti és délutáni két szavazás volt és így nem valószínű, hogy szerdán már meglesz a pápaválasztás. — *Ferrata* biboros tíz órakor a sixtusi kápolnában misét celebrált a Szentlélek invocálására. A misén ötvenhárom biboros jelent meg. A mise alatt a nemesi testőrség teljesített szolgálatot díszegyenruhában.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Aradi művészek helyzete a háboruban. A háborus viszonyok, amelyek természetesen megbenitották az egész gazdasági életet, súlyos megpróbáltatások elé állították a szépen fejlődő aradi művészeti életet is, mert az aradi és az Aradon letelepedett művészek, akik amugy is nehezen tudtak megbirkózni a közönség közönyével, súlyos válságba kerültek s kritikus helyzetükben természetesen a leg-hivatottabb fórumhoz, az Aradi Képző és Iparművészeti Társulathoz fordultak segélyért. A társulat vasárnap délelőtti tíz órakor választmányi ülést tartott, amelyen foglalkozott az aradi művészek segély iránti kérelmével. A választmányi ülés Olasz Pál titkár javaslatára, többek hozzászólása után elhatározta, hogy minden e célra fordítható készpénzt a művészek segítségére fordít. A választmány ezer koronát szavazott meg műtárgyak vásárlására és egy vásárló bizottságot küldött ki a műtárgyak beszerzésére. A vásárló bizottság ma tett eleget feladatának és a művészek családi állapotához mérten használta fel a megszavazott összeget. A vasárnapi választmányi ülés elhatározta azt is, hogy a társulat felir az Országos Képző Művészeti Társulathoz, hogy a megszorult művészeket részesítse segélyben.

* A kulturpalota könyvtára a mai naptól fogva d. e. 9–1-ig és d. u. 3–5-ig van nyitva. Könyvkölcsönzés d. e. 10–11-ig. A könyvtár minden 15 évét betöltött egyén használhatja évi 4 kor. díj ellenében.

* Mert minden bűn megboszulja magát. (Társadalmi dráma az Apollóban.) Az apák bűne költőjének minden zsenialitása, fantáziája és színes, eleven meseszövése nyilvánul meg abban a grandiózus társadalmi drámában, mely szerdától kezdve kerül vetítésre az aradi Apollóban. Nem burleszk hatásokra törekvő elesélt témájú munka ez, hanem az élet, a keserves és kínos élet igazi kulisszái mögül megrögzített pompás társadalmi rajz, amely érdekfeszítő perspektívában mutatja be egy elcsábított leánynak kálváriáját. Egy zenetanárnak tiszta leányát a hotelszerelem fertőjébe ránt a báró és aztán otthagyja a kedvesét. Évek múltán azonban megboszulja magát a leány és a báró fiát a bűnbe sodorja, úgy hogy az öngyilkossá lesz. Minden bűn megboszulja magát, ez a genézise ennek a nagyszabású, érdekfeszítő társadalmi drámának, amelynek szereplői a legkiválóbb német színháznak művészei. A szenzációs dráma csak szerdán és esütörtökön van műsoron.

* Karhanek Ferenc hegedűtanár, a „Sefcik mesteriskola” abszolvense magánórákat ad. Címe: Mikes-u. 88. 4793

* Sevillai borbély. — Mignon románca. (Operaest az Urániában.) Klasszikus szépségű bemutatkozó előadása volt tegnap a színháznak. Az opera irodalom két kiváló gyöngyét, a Sevillai borbélyt és Mignont mutatta be a színház és örömmel megállapíthatjuk, hogy a közönségnek van érzéke az ilyen klasszikus szépségek iránt és hogy méltányolja azt a törekvést, hogy a mozgófénykép ipar is a magasabb kultúra szolgálatába szegődik. A sevillai borbélynak ötletes, finom humorral megírt történetét, Figarónak, Rosinának és Don Basilio bohókás esetét művészi tökélytel viszi a vásznonra. A közönség örömmel nézte ezt a pajkos játékot és élvezte a vidámságtól és ötlettől sziporkázó jeleneteket. Utána Andalusia kék egé csillámlott fel a vásznon és egy régi kedves dallam hangjai ringatták el a nézőt a tavasz, a szerelem és a madárénekek káprázatos világába.

* Az aradi zenekonzervatóriumban Szabadság-tér 21. a beiratások f. 6. szeptember hó 1-én kezdődnek. Müttermüller József igazgató. 4681

Megváltozik az üditő állomás munkája.

(Tisch Mór dr. főorvos nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

Az aradi pályaudvaron már hetek óta nagy ambícióval és ha csupán az átvonuló házi-ered megvendégelésére gondolunk, akkor is elmondhatjuk, hogy szép sikerrel fejtették ki tevékenységüket azok az aradi hölgyek, akik önként jelentkeztek az üditő állomás szolgálatára. Ma arról értesítették a hölgyeket, hogy az üditő állomáson nem kell többé jelentkezniük.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben Tisch Mór dr. főorvoshoz, az üditőállomás vezetőjéhez, aki az állomáson történt változásról a következőket mondta:

— Szó sincs róla, hogy az üditőállomás teljesen megszűnik. Éppen ellenkezőleg. Csak ezentul fog igazán, működni, hiszen idáig alig volt alkalma tevékenységüket kifejtetni, a sebesült-szállítottak csak most kezdenek jönni. Az állomás nem szűnik meg, csak a mai rendszer. Előfordult ugyanis, hogy hetven-nyolcvan hölgy is künn volt az állomáson, amikor öt-hat sebesültet hoztak. Erre semmi szükség sincsen s ezentul csak a Vörös Kereszt Egyesület választmányi tagjai lesznek az üditő állomáson, akik az általuk kiválasztandó nyolc-tíz hölgyből álló csoporttal fognak szolgálatot teljesíteni.

Az aradi Vöröskereszt egyesület vezetősége így jelenti be hivatalosan az üditő állomáson történt változást: A nagyobb számú női csoportok kiszolgálása nem vált be az üditő állomáson, így azt az elnökség a mai napon megszünteti tisztán az egyesület női választmányának tagjaival végezteti ezután az átutazó beteg és sebesült katonák kiszolgálását. Az üditő állomás tehát továbbra is fennmarad, mivel annak fontos hivatása van. Az eddig szolgálatot tevő csoportok tagjainak ezután mond köszönetet az elnökség fáradozásukért s kéri őket, hogy a vöröskeresztes karaszalagukat őrizték meg, de annak viselését szüntessék be.

Humánusan kell bánni a felügyelet alá helyezettekkel. A belügyminiszter ma az összes törvényhatóságokhoz és a budapesti főkapitányhoz körrendeletet intézett, amely szabályozza a hadviselés érdekében felügyelet (örizet) alá helyezendő, vagy lakóhelyükről eltávolítandó személyek elleni eljárást. A rendelet humánus szellemét jellemzi a következő rész:

„Kötelességükö tesztem ez alkalommal is a hatóságoknak, gondoskodjanak arról, hogy a felügyelet (örizet) alatt álló idegen alattvalók mindenkor humánus bánásmódban részesüljenek. Sorsukat nem szabad méltatlan, zaklató, bántó, megszegényítő, vagy lealacsonyító bánásmóddal megnehezíteni. A társadalom könyörületeségének megnyilvánulásait — kivéve, ha az államellenes módon, vagy életszettel történik — nemcsak, hogy nem szabad megakadályozni, hanem lehetőleg elő kell mozdítani. Egyáltalán velük, amíg az ellenkezőre személyes viselkedésükkel okot nem szolgáltatnak, nem mint ellenségekkel, vagy gonosztevőkkel kell bánni, hanem mint részvételre érdemesekkel.

Orosz harcmezőn elesett aradmegyei mágnás-tiszt.

(Solymossy Gábor báró hősi halála)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 1.

Lassan-lassan bekopogtának a csendes, békés lakásokba a harctérről érkező hírek: egy-egy távirat, amely súlyos gyászba borítja a családokat. Amíg a harctéri híradások ragyogó diadalról szólnak és amíg seregeink igazán bámulatos, legendás hősiességgel törtetnek előre az ellenséges csapatok minden ellenállását összemorzsolva, amíg a hadidicsőség pompázik, ragyog, addig minden győzelmes harc nyomán is maradnak elesettek, akiknek halála a diadalaink közepette is gyászba borítja, mélységesen elsomorítja a harctér hőseinek hozzátartozóit. Az elesettekről, különösen az elesett tisztekről pontosan, gyorsan jön a hír: táviratban jelentik a rokonokhoz, a családhoz.

Ilyen szomorú híradás érkezett tegnapelőtt Solymossy Lajos báró országgyűlési képviselőhöz, aki apateleki birtokán, kastélyában kapta a híret annak, hogy fia, Solymossy Gábor báró elesett az orosz harctéren még augusztus derekán az akkor vívott kemény harcokban. A mélyen megrendítő tragikus eset Aradmegye főúri köreinek és egész társadalmának részvétét fordítja a hősi halált halt, csatamezőn elesett fiát gyászoló köztisztviselőben és becsülésben álló nagybirtokos felé.

Solymossy Gábor báró, a vitéz harcban elesett fiatal mágnás huszonhárom éves múlt és Solymossy bárók abaujmezei tornai birtokán vezette a gazdaságot teljesen önállóan. Önkéntes évet a tizenhatos huszároknál szolgált le és a tiszti vizsga után tartalékos huszárhadnagy lett. A mozgósítási parancsra bevonult ezredéhez és csakhamar az oroszok elleni küzdelmek első vonalába került. A hősi harcokban, amelyekkel lovasságunk tisztjei és legényei ismét újabb dicsőséget és hírnevet szereztek a magyar huszár nevének, mindig előljárt a fiatal Solymossy báró is. Augusztus első felében egy-két híradás is érkezett tőle, de azután elmaradtak a hírek, Nagyon is előljárnak a tűzvonalban, benne vannak a csaták kelles közepén s nem érnek rá levelet írni haza — gondolták azok, akik hírt, irást vártak Solymossy Gábor bárótól. Pedig akkor már a fiatal tartalékos huszárhadnagy örök álmát aludta: augusztus 16-án egy ütközetben két

orosz golyó járta át testét és halálos, gyilkos sebet ejtett rajta.

Solymossy Lajos báróhoz csak tegnapelőtt érkezett meg a távirati híradás fia haláláról. A szomorú eseményt két távirat is jelentette. Az egyikben az ezredparancsnokság hivatalosan tudatta a megváltozhatatlan eseményt a vitéz huszárhadnagy haláláról, a másik táviratot pedig Solymossy Gábor századának parancsnoka küldötte az apateleki községi jegyzőnek, akit arra kért, hogy kiméletesen tudassa Solymossy Lajos báró országgyűlési képviselővel fia elesését. A két távirat körülbelül egy időben ért Apatelekre. Solymossy bárót mélységesen megrendítette és lesújtotta fiának elvesztése, miután azonban a haláleset már augusztus 16-án történt és a hős huszárhadnagyot szőta már régen eltemették valahol az orosz csatamező közelében, a megtört szívű apa nem kelhet utra, hogy drága halottjának még csak a sírhalmát is láthassa, fölkeresse.

Az orosz csatateren elesett fiatal báró halálát talán még tragikusabbá teszi, hogy az orosz fegyverek golyójától kioltott élet Görgey Artur negyvennyolcas tábornok dédunokájának az élete volt. Solymossy Gábor báró édesanyja született Bohus Elma bárónő ugyanis Bohus László báró leánya volt, Bohus László báró pedig Görgey Arturnak a szabadságharc fővezérének leányát vette feleségül. A dédapa, a vitéz tábornok, aki maga is számos csatában nézett szemközt az orosz fegyverek tűzével, még most is él visegrádi magányában, csöndesen, elvonulva, világ zajáról mit se tudón: az ifju, erős és szép leszármazottat pedig az új háború vésoz, viharos forgataga elsodorja, ugyanazial az ellenséggel ismét kitört harcunk áldozatul kövelelte.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 337
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Döntést várnak az északi harctéren.

(Az óriási csata hetedik napja. — Dicsőséggel küzdenek csapataink. — A németek poroszországi diadala. — Hetvenezer elfogott orosz.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, szeptember 1.

Hetvenezer fogoly Ortelsburgnál.

Berlin: A nagy vezérkar jelenté: Az ortelsburgi ütközetnél 70000 embert köztük háromszáz tisztet elfogtak. Az oroszok egész tüzérszervelete elpusztult.

Orosz haderő Finnországban.

Stockholmból jelentik: Az „Aftonbladet” jelenti, mint majdnem egészen biztos értesülést, hogy Finnországban négyszázezer főnyi orosz seregek vannak. A főerő a Borkkala-Hangó vonalon áll, egyéb csapatok a Sveaborgban és Helszingsforsnál vannak.

Nemzetiségi csapataink hősiessége.

(Tisza István román katonáinkról.)

Bécsből jelentik: A császári és királyi hadügyminisztérium a következő távirati értesítést kapta:

A háboru elején külföldi lapok által elterjesztett ama hírekre vonatkozólag, amelyek kedvezőtlen ítéletet foglaltak magukban délszláv nemzetiségű legénységünk előrelátható magatartásáról, különös elégtételül szolgál, hogy rámutathatók mindkét dalmát ezrednek a 22. Lacy gróf és a 37. gravozai honvéd gyalogezrednek az ellenség előtti mintaszerű magatartására és fényes bátorságot, kiváló ügyességet tanúsító tettére. Wurm, tábornagy.

Budapest, szeptember 1. Hivatalosan jelentik: Bukaresti lapok jelentése szerint Tisza István gróf miniszterelnök Czernin Ottokár gróf bukaresti osztrák-magyar követhoz a következő táviratot intézte:

— Örömmre szolgál, hogy megerősíthetem azt a hírt, miszerint Magyarország összes román nyelvű lakossága lelkesedéssel vesz részt abban a küzdelemben, amelyet Délkelet Európa rendjének, civilizációjának és szabadságának érdekében folytatunk. A mi románjaink nem maradnak senki mögött sem abban a hazafias felbuzdulásban, amely a monarchia összes népeit a trón és a megtámadott haza védelmében egyesíti. A tartalékosok lelkesedéssel sietnek ezredeikhez; mindenki, gyermekek, aggastyánok teljesítik a haza iránti kötelességüket. A hűségnyilatkozatok, a testvériesülés jelenetoi egymást érik. A nemzetiségi mozgalom legmarkánsabb vezetőinek, a többi között Vajda és Vlád uraknak részvételével a nagy igazság, amelyet én egy negyedszázad óta hirdetek, a magyar és román fajnak érdekközössége nyilvánul meg világosan.

A jelenlegi dicsőséges és termékeny válság alatt a mindennapi élet minden kicsinyessége és helytelensége eltűnik. A közös ellenség által felvetett nagy problémák előtt a fegyverekben való testvérieségből ki fog sarjadozni a vállvetett békés munkálkodásban való testvérieség. A közös küzdelem és a közös dicsőség olyan helyzetnek fogja szilárd alapját megalapítani, amely egyaránt megfelel a magyar állam szükségszerű követelményeinek és a román nemzetiség jogos óhajának. Szükséges-e kijelentem, hogy én a magam részéről mindent el fogok követni a valóban nemzeti cél elérésére. Tisza István gróf. (A miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Bécs, szeptember 1. A lapok haditudósítóinak a hadisajtószállásról érkezett jelentései egyértelműleg egyeznek abban, hogy az osztrák-magyar csapatok offenzívája északon tartós, heves harcok közben egyre előrehalad és mind az előrehaladásban, mint a kiterjedésben lényegesen megegyezett. Az északi harcvonalon küszöbön áll a döntés. A keleti harcvonalon a helyzet változatlan, de kedvező. E milliók által küzdött harcban az érkezett jelentések indokoltá teszik azt a feltevést, hogy az osztrák-magyar csapatok parancsnokai azt a taktikát követik, amelyet a német vezérkar Franciaországgal szemben oly sikerrel alkalmazott. A keleti hadsereg állásai következtében erősen tartja magát az ellenség nagy tulsúlyával szemben. A küszöbön álló nagy döntést illetőleg általános a kedvező kimenetel reménye. Az eddigi eredmények a zseniális vezetésen kívül tisztjeink és katonáink leirhatatlan halálmegvételének köszönhetők. (Miniszterelnökség sajtóosztály.)

A balszárny harcai.

Budapest: Az Est tudósítója a sajtóhadisajtószállásról jelenti: A nagy mérkőzés mai hetedik napján is elszántan küzdenek seregeink. A harcot a balszárny Lublin-Hrubieszov között levő vonalon folytatja. Lublin irányában még mindig Niedrzi Duzánál állanak, amelyet nemrég diadalmas rohammal vették be. Krasznosztavot a zamoscei megerősített pozíciók elhagyása után elértük. Időjárás kedvező.

Északra nyomul a jobbszárny.

Bécs, szeptember 1. A Neue Freie Presse haditudósítója jelenti, hogy tegnap Lembergben csak négy órán át hallatszottak az ágyulövések. Ebből azt kell következtetni, hogy a harcvonal Lembergtől távolabbra tolatott észak felé.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója jelenti: Máskor oly szűkszavú hadvezetőségünk ma a közeli döntést jelenti be. Ez a jelentés kétségkívül nemcsak a lublini vonalon folyó harcokra, hanem a galiciáira is vonatkozik. Hogy milyen összefüggések állnak fenn ez esetben, azt a későbbi események fogják felderíteni. Lehetséges, hogy idáig Galiciában bevehetően pozíciókban defenzívában voltunk az orosz offenzívával szemben. Lublin körüli győzelmeink most azonban a Galiciában bennünket támadó orosz erőket is fenyegetik már. A mi állásainkon amugy is megtört orosz offenzíva kellemetlen helyzetbe kerülhet. Ezek kombinációk, de én azt hiszem, hogy el lehetünk készülve kedvező jelentésekre.

Elfoglalt orosz kormányzóságok.

Bécs, augusztus 31. A Reichspost haditudósítója megállapítja, hogy a kielcei kormányzóság teljesen a mi kezünkben van és birtokba vettük a radomi kormányzóságnak azt a részét is, amely a kielcei kormányzóság keleti határa és a Visztula között fekszik. Ennek a résznek főhelye Opatow.

A bolgár hadsereg szemléje.

Szofia. (Hivatalos.) A hadügyminiszter elutasított szemlélet tartani a katonák felett. (Táviroda.)

H I R E K.

— Bobrinski gróf ellen merényletet követtek el. Bécsbe Kopenhágán keresztül azt jelentik, hogy Bobrinski Vladimir gróf ellen Kiewben egy ukrainista diák merényletet követett el. Bobrinski részt vett a monarchia ellen Kiew egyik terén tartott népgyűlésen, és itt történt a merénylet is. A közönségből egy ukraiinai diák revolverből a grófra lőtt, aki — hír szerint — súlyosan megsebesült.

A monarchia ellen Oroszországban folytatott izgatásnak egyik leghevesebb apostola — mint ismeretes — Bobrinski Vladimir gróf dús gazdag orosz főúr volt, aki élénken részt vett a russzofil mozgalmakban és irányítója volt annak az évek óta üzött aknamunkának, amelynek nagysága a mármaroszigeti rutén-pörben derült ki teljesen. Bobrinski évről-évre ezeket áldozott arra, hogy magyarországi ruténeket a russzofil eszméknek megnyerjen és ezeknek az eszméknek terjesztőjévé tegyen. Bobrinski grófhöz jártak a mi pánszlávjaink pénzért, tanácsért és a gróf is ellátogatott titokban a fölbujtogatott rutének közé, de eljött vakmerően és nyíltan is, amikor a rutén pör tárgyalásán tanuvallo-mást tett áldozatai mellett.

— Az aradi Népiroda, a mely a bevonult családtagjainak támogatására alakult, csöndben, de egyre nagyobb mértékben folytatja működését. Az iroda tevékenységét jellemzi, hogy ez idő szerint 1600 aradi hadbavonult családjának, mintegy négy-ötezer léleknek segélyezésében és utbagaztatásában jár el. A Népiroda, mindaddig, a míg a bevonultak családtagjainak törvényes segélyezése megkezdődik, a mai keretekben működik s ez ideig kéri is az érdeklődők és a polgárság támogatását. Ez dícséretes módon nyilatkozik meg a gyümölcs és egyéb természetbeni cikkek adományozásában, a melyek a Népirodához jutottak, és a melyeket az ez uton köszön meg. A Népiroda vezetősége a következő felhívást teszi közzé:

Kérelem az aradi háztulajdonosokhoz!

Az Aradon elszállásolt vagy elszállásolva volt csapatok parancsnokságának igazolványa alapján legközelebb megtörténik a háztulajdonosok részére azon szállásbérék utalványozása, melyek a háztulajdonosokat a nálunk elszállásolva volt katonák és tisztetek után a beszállásolási törvény alapján megilletik. Külön-külön ezek keveset jelentenek, együttevve azonban már számottevő összeget. Miután azt, hogy katonáinknak hajlékot adjanak, mindenki örömmel teljesített hazafias kötelességnek tekintette, kérjük a háztulajdonosokat, hogy az ezért járó szállásbéréket juttassák a bevonultak családtagjait segítő alapra. Az aradi Népiroda magára vállalja, hogy a hozzá beszolgáltatott szállásigazolványok és a fölvételre jogosító meghatalmazások alapján ezeket a szállásbéréket illetékes helyen kiutalványoztatja és azokat a háztulajdonosok nevének közlésével, a hadbavonultakat segítő alap javára a város polgármesteréhez juttatja. Az igazolványok vagy postán juttathatók a Népiroda címére (Tabajdy Károly-utca 1. sz. I. em.) vagy pedig naponta délután 3—4 óra között személyesen adhatók át a fenti szám alatt levő helyiségben. A Népiroda vezetősége.

— Német lap Károlyi Mihály francia fogságáról. A Vossische Zeitung Károlyi Mihály gróf foglyul ejtését a következő megjegyzésekkel kíséri: „Komikum van abban, hogy éppen Károlyi Mihály grófot és szűkebb környezetét érte ez a balsors. Károlyi Mihály gróf a magyar ellenzéknek rossz utra tért fia volt. A belpolitika felett érzett elégedetlenségét — elmentében társainak többségével — átvitte a külügyekre is. Ő volt az, aki a magyar ellenzéki férfiakkal mindenáron bucsujárást akart rendeztetni cár atyuskához, csak hogy tüssön, egyet a hármasszövetségen. Állapos fáradozásba került, amíg meg tudták vele értetni ilyen vállalkozásnak az értelmetlenségét. Amint egyre kisebb és kisebb lett az a csapat, amely eleinte lángoló lelkesedéssel a groteszk idejért, Károlyi gróf kijelentette, hogy legalább 5 maga Pétervárra akar utazni, teljesen magánjellegű ügyben, Szapáry grófnak, pétervári követünknek látogatására, aki neki közeli rokona. Szapáry gróf, aki időközben természetesen elhagyta helyét, megdöbbenve kitért e látogatás elől. Mindenkinek kő esett le a szivéről Magyarországon, amikor a zabolátlan gróf Amerikába indult, ahol nem okozhatott kárt. A parlamentnek az a néhány tagja, aki hű maradt hozzá, veleutazott. Igazság szerint ezeknek az Európát megunt Amerikájáróknak nem a franciák, hanem az oroszok kezére kellett volna jutni; ezt még jobban kívántuk volna nekik.“

— Arad város iskolaszéke szeptember hó 2-án szerdán, délután 4 órakor a városháza emeleti kistermében rendes ülést tart. — A tanácskozás tárgyai: Elnöki előterjesztés az iskolai év mikénti megkezdésére vonatkozólag. Jelentés a polgári iskolai tanulók és tanerők után fizetendő nyugdíj hozzájárulás tárgyában. Előterjesztés a Kazinczy-utcai polgári iskolához szükséges kiegészítő tanerő alkalmazására nézve. Németh Imre polgári iskolai tanító 4 heti szabadságot kér. Arad szabad királyi város tanácsa átteszi a magyar királyi belügyminiszter urnak — a községi elemi iskolai tanerők fizetésének megállapítására vonatkozó — rendeletét. Az iskolaszéki jegyző kérelme tiszteletdíjának felemelése tárgyában. Indítványok.

— Elhunyt szobrászművész. Jelentékeny művészi képességekkel rendelkező, általánosan ismert szobrászművész hunyt el a mai napon a fővárosban. Molnár Dani, az Aradon is nagyra értékelt szobrászművész zárta le örökre fáradt szemét. Izmos művészetének számtalan tiszteletje szinte fájdalommal értesül Molnár Dani elhunytáról. Nagyrabecsülési között van Arad egész műértő közönsége is, amely szinte csodálattal adózik a kulturálatlanul lévő állatszobrainak. Molnár Dani ugyanis különösen az állatok ábrázolásában ért el ritka nagy sikereket és ebben a zsánerekben a legkiválóbbak közé tartozott.

— Arad megye területén főlzabadt a telefon forgalom. A kereskedelmi miniszter ma érkezett rendeletével megengedte, hogy Arad és Arad megye községei között a telefonforgalmat, amely a mozgósítás első napjaiban megszűnt: ismét megnyissák. Ma már akadálytalanul lehetett telefonálni a megyébe és talán mondani sem kell, hogy a telefonbeszélgetéstől hetek óta elzárt előfizetők tömegesen vették igénybe a telefont.

— Katonáéket kedden este. Végigjártuk ma este Arad amaz utcáit, amelyekben a katonák százait szállásolták el. Néhány perccel kilenc óra előtt még nem aludtak a fáradt hadfiak, hanem szalmán guggolva, fekvő tárgyalták a harctér hírfoszalványait.

— Fut a muszka — hallatszott itt is, ott is.

— Hát még se olyan rettenthetlen az a kózik, — magyarázta a másik.

— Csak sok pálinkát kell neki adni, aztán attól úgy eldül, hogy három napig se áll talpra, — véli egy szentesi fiu.

Egy másik alkalmi kaszárnyában, az új zsidóiskolában, meg mellette a román szemináriumában sokkal hangosabbak a legények. A szemináriumában csaknem kivétel nélkül románok tanyáznak, a zsidó iskolában pedig magyarok és németek. Ez a három náció nagyszerű egyetértésben él egymás mellett és vegyes dalárdát alkotnak. A karmesterük egy intelligensebb magyar fiu, aki precizen dirigál.

— Halljuk először a magyar dalárdát, — mondja harsányan és rákezdnek a magyar torkok: — Holnap megyünk a csatába.

El a messzi Pétervárra...

Pétervárra...

Azután fölváltva jön a román és a német s percekig hallatszanak a vidám, meg a méla dal lelket rázó akkordjai a sejtelmes, szeles nyári éjszakában... Az ajkak lassan mozognak, de a fantázia tüzes lovakon szédületes sebességgel nyargal, el... messzi abba a birodalomba, ahol a dalárda zengését ágyuk bömbölése a golyók füttyülése helyettesíti... El... oda, amolytól már nincsenek messze ezek a vidám katonák...

— Beteg aradi tisztek és katonák. Az Aradi Közlöny más helyén közöljük a hadügyminiszter által kiadott 8. veszteségkimutatást. Ezzel egyidejűleg jelent meg a közös központi értesítőiroda 3. kiadványa: a sebesültekről és betegekről szóló hírek. Ebben a következő Aradot érdeklő adatok találhatók: Adler Imre zászlós 33 gy. e. 16. század. (szül. 1886. Budapest) beteg a risanói 1. várkórházban. Barkász Lajos hadnagy 33. gy. e. 15. sz. (szül. 1884. Hódmezővásárhely) lőtt sebbel a risanói 1. sz. vár kórházban. Weindenbach Emil hadnagy 33. gy. e. 16. sz. (szül. 1884. Németbencsek) beteg a risanói 1. sz. várkórházban. (Valószínű: hogy a hivatalos kiadásba hiba csuszott és a név Neidenbach. A szerk.) — A risanói várkórházban fekszenek még betegen a 33-asok legénységéből: Kocsics Péter közlegény 16. század (szül. 1884. Szentleányfalva), Kovács Ferenc címzetes káplár 16. század (szül. 1884. Lippa), Njaveró Luka közlegény 16. század (szül. 1878. Delujalastno) lőtt sebbel.

— Mit adjunk az átvonuló katonáknak? (Levél a szerkesztőséghez.) Naponta felhangzik ez a szó. Nem egyszer és nem is egyfelől. Az egész országban visszhangzik ez a harci riadó, amelyet a jótekonyság a nyomor, a bánat enyhítésére indít. És gyülik a pénz. Guru, guru és egész tömeg már, aranyhegy, amelyből napnál fényesebben ragyog a nemzet nagysága elő. Nincs, aki ne adna még többet, mint amennyit adhat. Hisz ki tudná megmondani, melyik nagyobb gyönyör a szívnek, ha kap, vagy amikor ad. Nem pénzért fordulok Arad város asszonyaihoz és leányaihoz. Nem az otthonmaradottakra, nem is nehéz csatából visszatért sebesülteinkre gondolok most. Annyi jóember enyhíti szenvedéseiket. Azoknak kérek, azokra gondolok, akik mennek hosszú küzdelmes utakra előre! Akik a családi tűzhely mellől, meleg otthonaikból összezsúfolva, kemény fekhelyen, éjjel és nappal mennek előre! Akik, ha fáradtak és nehéz a szívük az emlékeztől, beleéneklék az éjszakába: Isten

áldd meg a magyart. Nekik kérek! A csütörtöki gyönyörű ünnep, amit a város közönsége az aradi Vörös Kereszt egyetlettel együtt az árutazó háziereid tiszteletére rendezett, megmutatta, hogy tudnak itt is lelkesedni, tudnak itt is adni, hogyha kell. Mindenki elvitte ajándékát, minden gyöngédségét, szeretetét, a szívét adta oda a város katonáinak. Ne legyen hát ez a nap egyetlen. Azokat kérem, akik még nem adtak, vagy nem eleget adtak, ne engedjék, hogy kantáinkban csak víz legyen a katonák számára. Tagyók lehetővé, hogy virágon és szép szavakon kívül egyebet is adhassunk nehéz utukra. Valami otthoni izüt. Egy kis gyümölcs, kalács, amely mintha hazulról jönne, mintha az édesanya, vagy a feleség sültötte volna... Ne sajnáljunk egy kicsit abból, ami nekünk bőven van, tőlük, akik a legdrágábbat, az életüket adják. Egy vöröskeresztes.

— Aradi református nők adakozása a harctérre vonult katonák családtagjainak segélyezésére. Főösszeg: 570 korona, azaz ötszázhetven korona. Egyéb érték: egy aranykarosatt, négy darab aranygyűrű. Adakoztak: Kunágotai Vajda Zsigmondné 100 korona, Purgly Lászlóné 50 korona, N. N. 21 korona, Simon Karolin, Elck Istvánné 20—20 korona, Varga Józsefné 12 korona, Máté Jánosné 10-98 korona, Turay Jánosné, Almásy Ilonka, Bechnitz Áborné, Csécsi Imréné, Csokán Ernőné, Benedek Etelka, Kovács Jánosné, Stampfl Györgyné, Csizmadia Györgyné, Donokos Lászlóné, ifj. Virágos Istvánné, Katona Béla, Varga Imréné, dr. Vajda Istvánné, Erdős Dezsőné, Nagy Imréné 10—10 korona, özv. Bhear Frigyesné 8 korona, Szarka Albertné 6-62 korona, özv. Szentesi Mihályné, Páll Miklósé 6—6 korona, Mátyás nővérek, Olasz Lajosné, özv. Oláh Imréné, Pataki Jánosné, Popovits Mihályné, Torkos Lászlóné, özv. Parkó Lajosné, özv. Göcz Istvánné, Nagy Imréné, Pilcz Irma, Vizer Lajosné 5—5 korona, özv. Sándor Mihályné, N. N., dr. Kálmán Ferencné, Karsai Károlyné 4—4 korona, Békésy Gyuláné, Petheó Károlyné, Pápai Lajosné, Szabó Ferencné, Farkas Károlyné, Nagy Jánosné, Nagy Józsefné, Molnár Sándorné, Várholt Lászlóné, Mókuska és Nuci 3—3 korona, Nobik Sándorné, Köllő Istvánné, Balla Mihályné, László Gyuláné, Torda Jánosné, Skutetzky Lajosné, özv. Páratás Mihályné, ifj. Molnár Józsefné, özv. Nagy Józsefné, Balogh Pálné, Munerán Mihályné, özv. Fekete Károlyné, Fehér Mihályné, Ernest Sándorné, Harmathi Lajosné, Oláh Mariska, Mayer Antalné, Komjáthy Rózi, Kovács Sándor, id. Virágos Istvánné 2—2 korona, Becs Istvánné, N. N., Balajthy Nándorné, Markovics Ida, Szeberényi Gyuláné, Komjáthy Erzsébet, Komjáthy Zsigmondné, Nagy Lacika 1—1 korona, N. N. 40 fillér. Összesen: 570 korona. Göcz Aranka ajándékozott két darab aranygyűrűt, N. N. egy aranykarosattot és két darab aranygyűrűt.

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe! Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizsésesebbig mindennemű nyomdai és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

— Vidékiek bármily megbízással a Messenger-Boy vállalatához bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Az Aradváros női felső kereskedelmi iskola felügyelő-bizottsága ma ülést tartott. Az iskola megnyitását e hó közepére határozta. A hadba vonuló Kepes Ármán igazgató visszatérteig dr. Somogyi Gyulát kérte fel az igazgatói teendők ellátására.

— Halálos játék a bajonettel. Megirtuk két héttel ezelőtt, hogy Biró Ferenc, a Vadász-kürt szálloda portása egy honvéd fegyverével játszott, a fegyver kicsuszott a kezéből és a végéhez erősített bajonett a combjába furdott, amelynek verőerét hasította keresztül. A saját vigyázatlanságának áldozata lett a szerencsétlen ember, aki ma a kórházban súlyos sebébe belehalt.

— Ismeretlen holttest. A Marosnak a vár felőli részén ma reggel egy tizenhat évesnek látszó fiu meztelen holttestét fogták ki. A holttest hat-nyolc napja lehetett a vízben. Semmiféle nyom még nincs, amely rávezetne a fiu kilétének megállapításához.

— Köszönetnyilvánítás. Szontagh Gusztáv és neje, Hann Alajos és neje, néhai Ottenberg Vilmosné ravatalára szánt koszorú megváltás fejében 20—20 koronát adományoztak az aradi izr. jótékony négyzet részére, melyért hálás köszönetet mond az elnökség.

— A lippai állami tisztviselők köre legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén a hazafias lelkesedés lángjától tüzelve egyhangulag mondtak le a kör tagjai fizetésük egyrészéről, hogy a hadbaindultak hozzátartozóinak támogatásához hozzájáruljanak. A XI—IX. fizetési osztálybeliek fizetésük egy százalékát, a VIII—VI. fizetési osztályba sorozottak pedig fizetésük egy és fél százalékát ajánlották fel havonta.

— Iskolai értesítés. Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi iskolában az utólagos beiratások szeptember hó 1-től 15-éig tartanak naponként délelőtt 9—11 óráig az igazgatói irodában. Még azok a tanulók is tartoznak beiratkozni, akik esetleg katonai szolgálatra vannak behíva. A javító vizsgálatok szeptember 2-án, szerdán (alsó osztály) szeptember 3-án csütörtökön (középső osztály) szeptember 4-én pénteken (felső osztály) reggel 8 órakor lesznek megtartva. Az írásbeli érettségi vizsgálatok szeptember 7-én kezdődnek. Somogyi Gyula dr. igazgató.

— Beírások és vizsgálatok az aradi állami felsőbb leányiskolában. Az aradi állami felsőbb leányiskolában a javító-, pótló-, különbözeti- és felvételi vizsgálatok szeptember hó 4-én és 5-én délelőtt 10—1 óráig tartanak; a beírások pedig szeptember 6-tól szeptember 15-ig minden hétköznapon délelőtt 10—1 óráig lesznek. azon megszorítással, hogy szeptember 7-én csak az I. osztályba, szeptember 8-án a II. osztályba, szeptember 9-én a III. és IV. osztályba, szeptember 10-én az V. és VI. osztályba vétetnek fel a tanulók. A beírás alkalmával a tanulók szülőiknek, vagy azok helyettesének kíséretében jelenkeznek. Beíratási díj 15 korona, mely összeget mindenki tartozik megfizetni a beíráskor. A tandíj évi összege 80 korona. A tandíjmentesség elnyeréséért legkésőbb szeptember 15-ig kell az intézet igazgatójához a folyamodványokat benyújtani. Az előadások megkezdésének idejéről az igazgatóság hírlapok útján értesíti majd a közönséget. A vallás és közoktatásügyi minisztériumnak folyó évi augusztus 24-én kelt 116199. számú rendelete értelmében nyomatékosan figyelmezteti az intézet igazgatója az érdekelteket, hogy a rendes tanmenetnek megzavarása következtében szükségessé váló kedvezmények (tanévbeszámítás, vizsgára boosítás, tandíjelengedés stb.) csakis olyan növendékek részére engedélyezhetők, akik az előírt időben beiratkoznak. Ugy a vizsgálatok, mint a beírások Erzsébet-körut 12. sz. I. emelet 4. ajtó alatt eszközöltetnek. — Az igazgatóság.

— Tanuljon gépirást, gyorsírást, könyvitelt Engel keresk. szakiskolájában Lázár Vilmos-utca 2. Földes-palota mellett. Biztos megjelölési alap. Állásközvetítés díjtalan. Bevonultak családtagjainak engedmény. 482)

— Beírás. A női kereskedelmi (egyéves) szakfolyamoa a beírások szeptember 1-től 6-ig lesznek mindennap délelőtt 10—11 óráig az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskola igazgatói irodájában. A tanév kezdete szeptember 9-én délután 2 órakor.

— Balla Frigyes festőiskolája Deák Ferenc-utca 40a, szeptember 1-én megnyílik. Jelenkezések délelőtt 11—12. 4761

— Értesítés. Több évi eredményes működés után, sikerült egy nyilvános jogu, négy osztályu elemi magániskolát létesíteni intelligens fiu- és leánygyermeknek számára. Cim: Kazinczy u. 3. I. em. 4812.

— Papírlemez (Papp) (barna, fehér és szürke), olcsón kaphatók Kerpölnél viszonteladásra. 411

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ujarad, szep. 1.

A mai heti piacon élénk forgalom mellett eladásra került:

2500 mm. buza	26.—31.—
200 mm. árpa	16.—17.—
100 mm. rozs	19.—20.—
100 mm. zab	19.—
500 mm. tengeri	14.—15.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Felölös szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Magyar királyi államvasutak Igazgatóság.

ad. 238784—C. II.—1914. szám.

Magyar, osztrák és bosznia—hercegovinai vasut igazgatóságok.

(A magyar, osztrák és bosznia—hercegovinai vasuti árudíjzabás I. rész A) szakaszához a IV. pótlék életbeléptetése

1914. évi szeptember hó 1-től kezdődő érvényességgel a fentnevezett díjzabáshoz a IV. pótlék lép életbe.

E pótlék a vasuti üzletszabályzat 67. § ához tartozó III. végrehajtási határozomány módosítását tartalmazza.

E pótlék a magyar vasutak díjzabásokat elárusító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz.) továbbá az állomások közvetítése útján darabonként 10 fillérért lesznek megszerezhetők.

Budapest, 1914. augusztus hó 28. án.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részes vasutak nevében is. 7

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Első Aradi Orthodox

Шаламигяр

Herskovits Dezső és Társa

Arad, Boros Béni-tér 11. szám.
Telefon szám 820. Sürgöny-cím: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölthús készítményeinket a legjutányosabb árak mellett Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

Van szerencsénk értesíteni, hogy HELACIT elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A HELACIT különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arcőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A HELACIT-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a HELACIT azon porcban előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcsös hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyszereti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában. 1224

Uj mézszáros és hentes üzlet!

A n. é. közönség tudomására adom, hogy Tökölly Imre utca 5. számu házban higienia tisztaságnak megfelelő

mészáros és hentes üzletet nyitottam,

ahol a nap bármely szakában a legjobb minőségű husok kaphatók pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szíves párfogást kér:
Gyurkovits József.

Ocska

látcsöveket

a legmagasabb árban vesz ::

Losonczy Lajos

órás és ékszerész Arad, Szabadság-tér 1. 4807

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajsütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

19482-1914.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelségi Minis-
ter 48246-III-A-1914. sz.
rendeletével a hízalásra szánt bi-
kák és kosoknak hereuzás utjáni
ivartalanítását tekintettel arra, hogy
az a kívánt cél elérésében eléggé
megbízhatónak nem mutatkozik,
az állatoknak egészségi állapotát
veszélyeztetni és azoknak nagyfoku
kínzásával jár az 1888 évi VII. t.
c. 1 és 2 §-al alapján betiltotta.

Ezen rendeletben megállapított
tilalom megsértése az 1879 évi
XL t. c. 1 §-a értelmében kihágássá
minősül és ennek elkövetése 200
koronáig terjedhető pénzbüntetés-
sel behajthatatlanság esetén 10
napig terjedhető elzárással bünte-
tendő.

Arad, 1914. augusztus 25.

Green
főkapitány.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Wajdits György

„TURUL“

gyógyszertárában

(Karolina-u. és Ferenc-tér
sarok.)

Az összes kül- és bel-

földi különlegességek

és drogeria cikkek dro-

geria árban kaphatók.

6048

Mindenféle csomagoláshoz alkalmas

ujsgmaculatura

olcsón

eladó

az Aradi Közlöny

kiadóhivatalában

!! GYENGE FERFIK !!
!! ÖREGEK ES FIATALOK !!

kérjenek ezen baj azonnali meg-
szüntetését tárgyaló ismertetőt. 40
fillér postabélyeg csatolása mellett.
Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cim 2603

„NOVA MECHANIKA 115.“
Budapest — Főposta — Fiókbérlet 40.

189-1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy vasuti igazolványok, nemkülömben egyéb
utazási igazolások kérelmezése és azok kiadása naponként délelőtt 8-tól
12-óraig, délután 3 órától 6-óraig a városházán, a levéltár melletti kis
teremben eszközöltetik. Felhívom az utazni szándékozó közönséget
hogy az igazolványok beszerzése czéljából ezen időközökben jelent-
kezzék, mivel más időben történő jelentkezések figyelembe nem vétetnek.
Arad, 1914. augusztus 24.

Green
főkapitány.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és
„Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt
mindenki meg-
szabadul a Ha-
jós-féle ANA-
GALLIN hasz-
nálatá által. —
Kezelése igen
egyszerű, nem
piszkít, nem ra-
gadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és telje-
sen csak a „Phenolsav“-val eszkö-
zölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy ba-
juszát a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül,
hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsénk a m. t. szülő-
ket értesíteni, hogy azon esetben
is, ha az iskolák szeptember ha-
vában meg nem nyílnának, az in-
tézeti működését megkezdi. A ta-
nulók rendszeresen taníttatnak és
amint az iskolák megnyílnak, ki-
vánásra mint rendes tanulók be-
irattatnak vagy mint magánta-
nulók levizsgáztatnak,

hogy évüket el ne veszítsék.

Az intézetben benlakó gyerme-
kek gondos nevelés és elátásban
részesülnek de mint bejáró ma-
gántanulók is felvétetnek, esetleg
2 osztályt is végezhetnek. Pros-
pektust készséggel küld 4611

Izr. fiuinternátus, Arad.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
tósági bizottságának t. tagjai:
értesitem, hogy folyó évi szeptem-
ber hónapban a rendes közgyűlés
megtartatni nem fog.

Arad, 1914. augusztus hó 31.

Urbán Iván s. k.
főispán.

Magánjáró után akasztható
ötvasu

e k e

használt, de teljesen kija-
vitott állapotban, olcsón

eladó.

Megtekinthető a MÁV. Gép-
gyár Vezérügynökségének
fiókjánál Nagyváradon. 4801

20907-1914.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a nagym.
kereskedelmiügyi m. kir. Minis-
ter ur a motorbenzin mérsékelt
eladását (vagyis a kisiparos által
fizetendő) árát a folyó évi augusz-
tus hó 15-től kezdődőleg folyó évi
szeptember hó végéig métermá-
zsánként 28 (huszonnyole) koroná-
ban állapította meg oly megjegy-
zéssel, hogy amennyiben az utóbb
említett időpontig a rendes visz-
nyok be nem állnának és a jelen-
legi 24.—koronás árra visszatérni
nem is lehetne, a most megállá-
tott 28 koronás ár a folyó évi
december hó végéig emelhető nem
lesz.

Arad, 1914. augusztus 26.

Green
főkapitány.

